

25.329

AȘEZĂMÂNTUL CULTURAL
ION C. BRĂȚIANU

IV

DOCUMENTE INEDITE
DIN
PREAJMA UNIREI PRINCIPATELOR

DIN ACTELE AUSTRIACE PĂSTRATE ÎN ARHIVELE
MINISTERULUI DE RĂZBOIU DE LA VIENĂ

PUBLICATE

DE

MIHAIL POPESCU

„CARTEA ROMÂNEASCĂ”, BUCUREȘTI

1928

25.329

Bibl. Universitara Sibiu

U02729 1160

AȘEZĂMÂNTUL CULTURAL
ION C. BRĂȚIANU

IV

DOCUMENTE INEDITE

DIN

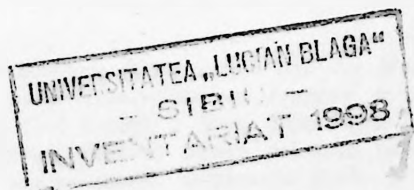
PREAJMA UNIREI PRINCIPATELOR

DIN ACTELE AUSTRIACE PĂSTRATE ÎN ARHIVELE
MINISTERULUI DE RĂZBOIU DE LA VIENNA

PUBLICATE

DE

MIHAIL POPESCU

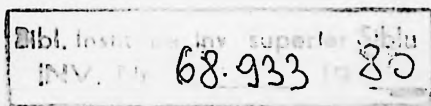
16 NOE 1985

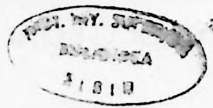
„CARTEA ROMÂNEASCĂ”, BUCUREȘTI

1928

MLU 2010

31E99

25.329

INVENTAR
2020

DOCUMENTE INEDITE DIN PRAJMA UNIREI PRINCIPATELOR

Războiul Ruso-Turc din 1853 — transformat prin participarea Franței și a Angliei, iar mai apoi a Sardiniei în conflictul european, cunoscut sub denumirea de „Războiul Crimeii“ — nu putu să lase indiferentă nici pe Austria și nici pe Prusia, cu atât mai mult, cu cât prin acest războiu avea să se decidă soarta Turciei în Europa și în acelaș timp preponderanța Rusiei în Peninsula balcanică, unde și Austria pretindea că are interese vitale.

La început, Impăratul Austriei, după ce ascultase declarațiunea Țarului Rusiei că va menține „statu quo ante bellum“, făcută cu ocazia întâlnirii la manevrele din toamna anului 1853¹⁾ la Varșovia, la care luă parte și Regele Prusiei, hotărî să păstreze neutralitate perfectă, tot timpul conflictului. La declarația de războiu a Franco-Englezilor²⁾ însă, țarul călcă promisiunea și dădu

1) Alfons Grafen Wimpffen: *Erinnerungen aus der Walachei während der Besetzung durch österreichischen Truppen in den Jahren 1854—1856*. Verlag von Carl Gerold. s Sohn. Wien 1878. Publicațiunea aceasta prezintă un interes deosebit pentru noi prin povestirea evenimentelor petrecute înaintea unirei, evenimente trăite și studiate de autor ca unul ce eră ofițer de Stat Major; dealtfel din primul document ce se publică mai jos se poate vedea spiritul de observațiune al acestui distins ofițer.

2) Alfons Grafen Wimpffen: *Erinnerungen...* La 12 Martie 1854, se încheie o alianță ofensivă și defensivă Franco-Anglo-Turcă, iar la 15 Martie, Consulul englez din Petersburg, predete ultimatul aliaților, Cancelarului rusesc, cu invitația expresă de a se evacua îndată Principatele române, ce erau ocupate încă dela sfârșitul lui Iulie 1853.

ordin trupelor să treacă Dunărea și să atace Silistra¹⁾; Impăratul Austriei văzând aceasta, se hotărî să intre și el în acțiune.

Pentru ca această acțiune să aibă mai mult succes, Impăratul reuși să atragă de partea sa și pe regele Prusiei cu care încheie, pe tot timpul războiului, o convenție ofensivă și defensivă, la 20 Aprilie 1854²⁾ și în urma acesteia o altă convenție cu Turcia, la 14 Iunie 1854 prin care „Sa majesté l'empereur d'Autriche s'engage d'épuiser tous les moyens de négociation et autres pour obtenir l'évacuation des principautés danubiennes par l'armée étrangère qui les occupe et d'employer même en cas de besoin le nombre des troupes nécessaires pour atteindre ce but“.

Inarmat cu aceste două convențiuni, Cancelarul Austriei avu curajul să ceară la rândul său — ceva mai puțin energic însă — cu tot sprijinul diplomației dela Berlin, printr'o „Somație“ adresată Cabinetului rusesc, evacuarea Principatelor române — la momentul însă, pe care Rușii l'ar găsi oportun — pentru ca acestea să fie ocupate de către trupele austriace, spre a scuti pe locuitori de neplăcerile războiului și a-i ține în strictă neutralitate³⁾.

Cunoscând din timp intențiile Curții vieneze, Rușii, spre a nu mări numărul dușmanilor cu încă doi, luară măsuri de evacuarea Principatelor române încă din Aprilie, când ordonară generalului Liprandi să se retragă din Oltenia. Evacuarea Olteniei fu fapt împlinit la sfârșitul lui Aprilie 1854, locul armatelor rusești luându-l cele turcești de sub comanda grecului renegeat dela Vidin, Sami Pașa, pe lângă care se găseau refugiații politici din 1848 ca: unul din frații Golești, Tell, Magheru, care în Februarie 1854 avu curajul să sfințească cu mare pompă la Gârla, în fața trupelor rusești, tricolorul românesc, Pleșoianu și alții, toți sub conducerea comitetului național cu sediul la Șumla, unde presidă celalt Goleșcu, Cernătescu, Eliade și alții⁴⁾.

1) Trupele rusești au trecut Dunărea în trei coloane; prima sub conducerea Generalului Kotzebue, compusă din 16 bat. inf., 1 brig. cavalerie și 55 tunuri, pe la Brăila, la Măcin; a doua, sub comanda Generalului Lüder, compusă din 26 bat. inf.; pe la Galați, și a treia sub comanda Generalului Ușakoff, compusă din 12 bat. inf., pe la Isaceia.

2) Wimpffen... op. cit. pag. 54.

3) Idem, pag. 57.

4) Idem, pag 70.

Bucureștii fură evacuați la sfârșitul lui Iulie, generalul Gorceacoff, predând orașul unui Consiliu administrativ, în fruntea căruia se află Marele vornic Constantin Cantacuzino, care trimise imediat o scrisoare Prințului austriac Albrecht, ce se află în Ardeal, prin care îi mulțumea pentru grija și buna voința guvernului austriac, cerându-i în acelaș timp învoirea de a-i trimite o delegație, care să-l salute în numele său și al țării, ceiace se și întâmplă la 30 August, când sosiră în Ardeal Episcopul Argeșului, Marele postelnic Iancu Filipescu și Beizadea Scarlat Ghica, mulțumind „dass es Seiner Majestät gefallen habe, das Land durch das Einrücken der Kaiserlichen Truppen von der Geissel des Krieges zu befreien und vor den Uebeln desselben in Zukunft zu bewahren“¹⁾.

Prințul Albrecht, ce se află la Bistrița, trimise apoi un ofițer, de Stat major, ca să cerceteze „de visu“ și să raporteze; acesta sosi la București, unde găsi țara liberă de Ruși, dar ocupată de trupele turcești de sub comanda lui Sadyk Pașa, alias Ceikowski, ajuns la putere prin mijlocirea Sultanei-Validé²⁾.

Tot în București, ofițerul mai găsi un comitet național, condus de Nicolae Golescu, Rosetti, Mitică Crețulescu, cel care a încercat atentatul în 1849 împotriva lui Vodă Bibescu și alții³⁾.

Trupele turcești își făcură intrarea triumfală în București, sub comanda generalisimului la 22 August prin bariera Podul Beilicului, unde fură întâmpinate de Consiliul Administrativ și boerii țării precum și de Mitropolit, înconjurat de clerul înalt, cu această ocaziune, se oferi comandantului tradiționala pâine și sare⁴⁾.

Comandamentul turcesc își stabili cartierul în Mănăstirea Cotroceni, unde se adunaseră cea mai mare parte din refugiații politici din 1848, precum și mulți refugiați politici poloni și unguri.

Intre 19 și 22 August, după ce luară toate măsurile de precauțiune trecură și trupele austriace Carpații prin trei coloane, sub conducerea generalului Graful Coronini, de unde și această

1) Grafen Wimpffen: *Erinnerungen*, pag. 108.

2) Idem, pag. 93.

3) Idem, pag. 94.

4) Idem, pag. 103.

ocupație ca și actele ce se păstrează în arhiva de războiu, dela Viena, se numesc „Koroninischen Zeit“¹⁾).

Trupele austriace sub comanda Grafului Coronini își făcură intrarea triumfală în București în ziua de 6 Septembrie 1854 prin barierele Podul de pământ și Târgoviște, întâmpinate de Mitropolitul țării inconjurat de clerul înalt, de Marele vornic Constantin Cantacuzino, președintele Consiliului administrativ, de boeri mari ai țării, populația orașului precum și de Generalismul armatei turcești și comisarul Derviș Pașa, ofițer de legătură pe lângă comandamentul austriac.

Graful Coronini își alege cartierul în casele particulare ale directorului Mavros.

Iată dar, cum la începutul toamnei anului 1854 Țara românească, evacuată de trupele rusești „aus strategischen Gründen“ cum sună răspunsul Cancelarului rusesc către Cabinetul austriac, avu să sufere dubla ocupație și mai grea a Turco-Austriacilor. Din rău, tot mai rău.

Că faptele mari nu se împlinesc decât cu jertfe grele, se adevări și de data aceasta!

În Iași trupele austriace ș'au făcut intrarea triumfală în ziua de 2 Octombrie 1854, venind din trei direcții: Brașov, Focșani, Tecuciu, Vaslui; Oituz, Roman și din nord dinspre Suceava. Și aici trupele fură întâmpinate de Mitropolitul țării inconjurat de clerul înalt, precum și de Președintele Consiliului administrativ, Marele logofăt Constantin Sturza, de toți boerii mari și mici și de populația orașului; prezentându-li-se la intrarea în oraș, deasemenea, tradiționala pâine și sare.

Comandamentul austriac ș'a stabilit cartierul în casele lui Rosetti-Roznovanu²⁾.

Moldova a fost mai fericită decât Țara-Românească, ea a suferit numai ocupațiunea austriacă, trupele turcești ce voiau să înainteze dela Brăila spre Iași, au fost retrase în urma protestului guvernului austriac.

1) Trupele austriace au trecut Carpații: Divizia Macchio pe la Turnu-Roșu, Căineni. R.-Vâlcea spre Craiova unde sosi la 12 Sept.; Brigada Jellacici tot pe la Turnu-Roșu, Căineni din Argeș, Pitești, Golești spre București și Brigada Burlo pe la Brașov, Predeal, Sinaia, Câmpina, Ploești spre București.

2) Grafen Wimpffen, *Erinnerungen...* pag. 149.

Articolul 3 din Convenția turco-austriacă dela 14 Iunie, spune: „Sa majesté l'empereur d'Autriche prend l'engagement de retablir, d'un commun accord avec le gouvernement ottoman, dans les principautés, autant que possible, l'état des choses légal tel qu'il résulte des privilèges assurés par la Sublime Porte, relativement à l'administration de ces pays“.

În baza acestui articol, Austriacii, spre a-și câpăta simpatia Domnitorilor, plecați din pricina Rușilor, și în același timp a țării și a boerilor, stăruiră din răspuțeri, uneori amenințând cu războiul, pentru chemarea Domnilor de către Poartă, mai ales că termenul de domnie li se împlinea tocmai în 1856, după Convenția dela Balta Liman.

În urma stăruințelor deci Barbu Știrbei veni din streinătate cu vaporul pe Dunăre și-și făcu intrarea în București în ziua de 5 Octombrie 1854, când fu primit cu mare cinste, atât de autoritățile aflate în Capitală, cât și de populație, la care se adăugară și trupele turcești și austriace cu Comandamentele respective.

Alexandru Ghica sosi la Iași în ziua de 4 Noembrie 1854, de-asemena primit cu mari onoruri și veselie de populație și trupele de ocupațiune.

Domnii odată reîntronați, își alcătuiră cabinetele. Știrbei, din ambii Filipescu la interne și justiție, logofătul Alexandru Plagiano, ginerile său, postelnic, logofătul Câmpineanu la culte și Nicolae Băleanu la finanțe, iar marele logofăt Oteteleșanu, controlor la finanțe.

Alexandru Ghica își compuse guvernul din: Marele logofăt Ștefan Catargiu președinte, fiul Domnitorului fu numit postelnic, ginerile la justiție, vornicul Mavrogheni la finanțe și vornicul Ralet la culte.

Principatele căpătară deci — cu toată ocupațiunea celor două armate — o înfățișare de independență, afacerile interne și externe, fiind conduse de către funcționari numiți după datina țării.

Austriacii odată stabiliți în Principate, au început să lucreze după lozinca primită dela Viena: „Atenția funcționarilor împărătești în timpul ocupației trebuie să fie chiar dela început astfel

îndreptată, încât interesele național-economice, ale Austriei, să se contopească cu acelea ale Principatelor¹⁾.

Ca urmare a acestei lozinci Comandamentul trupelor de ocupație a început să lucreze în această direcțiune. Prima grijă i-a fost ca să stabilească o legătură telegrafică între cele două capitale și orașele din occident, bine-înțeles că aceasta avea să treacă prin Viena. Veni apoi grija căilor de comunicație atât pe apă — Dunăre — cât și pe uscat, se încheie și tratate comerciale și se stabilirea agenți comerciali în orașele principale.

Lăcomia austriacă apoi merse și mai departe și ca să nu iasă din această ocupație fără foloase reale se puse la cale și o rectificarea de graniță în defavoarea Moldovei dinspre Bucovina. Și poate că ar fi reușit aceasta dacă lucrul n'ar fi fost observat de conducătorii gazetelor românești dela Iași, în special de Kogălniceanu și Alecsandri dela „Steaua Dunărei“, cari dete semnalul, făcând cunoscut apusului, intențiile austriace și astfel cu toate neajunsurile ce făcură sus menționaților gazetari, trebuiră să renunțe la acest plan de răpire.

Comandamentul austriac a mai căutat apoi ca să formeze un partid filo-austriac, după modelul celui filo-franco-anglo-turc sau celui rusc. De aceia nu s'a dat în lături dela nici o jertfă bănească, întreținând în țară, pe lângă armata de ocupațiune, o alta de spioni cu care împănase toate localurile publice, în special cafenelele, unde, după moda orientală, se puneau la cale toate mișcărilor. Persoanele dovedite sau numai bănuite, că nu's de partea Austriei, erau urmărite și de nu puteau fi corupte cu bani, erau exilate. Așa a fost exilat la stăruința Austriei, Eliade. Gazeta „Steaua Dunărei“ fu oprită de a mai apărea în țară, deaceia s'a strămutat în Belgia, de unde clandestin ajungea în țară.

Datorită casnei austriace de a-și forma un curent favorabil și de a-și alege bine partizani pe care ar fi putut să conteze, ni s'au păstrat memoriile ce se vor publica mai jos, unul alcătuit de către Graf Wimpffen, pentru Țara-Românească și celalt de un oarecare Stokera, comisar imperial, pentru Moldova.

1) „Das Augenmerk der kaiserlichen Regierungsorgane während der Occupationszeit muss gleich Anfänglich darauf gerichtet, die günstigen Verhältnisse des Augenblicks zur thunlichsten Verschmelzung der national-ökonomischen Interessen Oesterreichs mit denen der Fürstenthümer zu verwerthen“. Wimpffen. pag. 226.

În cel dintâiu memoriu Wimpffen după ce face un scurt istoric al demnității de Domnitor în Principatele române, trece apoi în revistă pe toți cei cari ar fi demni — atât după dreptate, cât și după eventualitate — ca să fie aleși domni, căutând să scoată în evidență, pe cei pe care s'ar putea bizui Austria.

Wimpffen împarte candidații în *legitimi*: Alexandru Ghica, domn între 1834—1842, Gheorghe Bibescu între 1842—1848, Barbu Dimitrie Știrbei ce domnește în prezent. Apoi: Constantin Cantacuzino, fost Caimacam, beizadea Constantin Ghica, beizadea Constantin Șuțu, Mare vornic Alecu Ghica, Ioan Ghica, logofăt de Samos.

Candidați legali: Marele ban Constantin Ghica, banul Ioan Vulpe-Filipescu, Marele comis Emanoil Băleanu, Marele vornic Constantin Cornescu, Iancu Manu, logofătul Câmpineanu, logofătul Slătineanu, logofătul Ion Oteteleşanu, logofătul Nicolae Băleanu, logofătul Ion Bibescu, beizadea Scarlat Ghica.

Candidați eventuali: beizadea Dumitru Ghica, beizadea Gheorghe Știrbei, Nicolae Bibescu, Gheorghe Bibescu, colonelul Ioan Florescu.

Capacitățile țării: Ion Eliade Rădulescu.

După ce face această împărțire, ia pe fiecare candidat în parte, arătându-i rudele, starea materială, calitățile și defectele, mergând până la cele mai intime chestiuni de familie, arătând adeseori cum, candidatul se află sub tutela soției sau a vre-unei dragoste. Nu-i scapă să facă asupra fiecărui candidat nici observații personale răutăcioase, ca asupra lui Constantin Cantacuzino „mehr die Bürde als die Würde“ sau despre Gheorghe Bibescu, „deși este înzestrat cu talentul cel mai distins și renumele cea mai integră cu calități intelectuale neîntrecute, un susținător înfocat al ideilor naționale și culturale“, stă totuși „sub influența nefastă a soției de a doua, ambițioasă și intrigantă, fosta soție a spătarului Ghica“.

Deasemenea despre Alexandru Ghica, spune fără ură, că în timpul de față nu eră „decât umbra trecutului, și firmă-reclamă a mândriei personale a familiei Ghica.

Despre Barbu Dimitrie Știrbei ne spune că eră „neobosit, activ... totuși nu curat sufletește, pentru că pe căi lăaturalnice și tot felul de întrigi în timpul cât a fost în demnități publice, s'a folosit de situația princiară și de faptul că eră fratele Dom-

nitorului Gheorghe Bibescu, pentru ca să-l facă să demisioneze și în urmă, să-i ia locul“.

Eliade Rădulescu eră „un rar talent literar unit cu o mare activitate politică, încât s'a ridicat dela gazetarul de rând, până la cel mai sărbătorit și gustat scriitor“.

În felul acesta este studiat și bine cântărit fiecare candidat — din toate categoriile, legitim, legal, eventual — netrecându-se cu vederea nici obiceiul pământului — nepotismul — fiecăruia.

Un cronicar mai meticulos, mai drept și mai fără interes propriu pentru fiecare candidat, rar întâlnim în tot cursul istoriei noastre.

După ce descrie situația politică socială a tuturor doritorilor de domnie, închee ceva mai puțin sigur, arătând că starea de spirit a Principatului, eră de așa natură, încât alegerea unui domn, chiar partizan al Austriei, n'ar putea mulțumi poporul și de aceia stărue să fie menținut, Barbu Știrbei, în baza principiului „beati possidentes“.

Câtă prudență la acest abil scriitor, ce părea după felul cum se exprimă chiar dela începutul memoriului „cunoscător ia perfecție al moravurilor din Principatele române și al tendințelor politice ale acestora“.

Ce decepție trebuie să fi avut în urmă, când va fi văzut că nimic nu s'a întâmplat din cele proorocite!

* * *

Stokera în memoriul său este mai puțin îndămânat în mânuirea condeiului, în cunoașterea și descrierea persoanelor decât Wimpffen. În memoriul acestuia observăm tipicul și exprimarea corectă și exactă a funcționarului austriac, ce raportează mai marilor săi; împarte și el candidații doritori de a pune mâna pe tronul Moldovei în:

Candidați cu șansă de alegere: Mihai Sturza domn între 1834—1848, înlăturat mai mult din pricina relei sale administrații, decât din reaua și scandaloasa purtare a fiului său Grigore, urît și blestemat de întreaga țară... totuși un om cu multe calități și foarte bogat, dar sgârcit și nedrept cu supușii.

Beizadea Dumitru Sturza „ein grosser Preussenfreund“. Beizadea Grigore Sturza, cel de-al doilea fiu a lui Mihai Sturza,

ce se află în Constantinopol și slujă în armata turcească sub numele „Miklis Pașa“.

Grigore Ghica, domn în prezent, cu toate că eră politicos și bine educat, totuși eră: „bigott, egoist, eigensinnig“. Vornicul Lascăr Cantacuzino-Pașcanu deși aveă maniere aristocrate, totuși lăsă mult de dorit în viața familiară, căci se căsătorise de trei ori „gegenwärtig mit einer Belgierin“, iar înainte fusese căsătorit „mit Tochter des Fürsten Wogorides“, pe al cărui concurs numai atunci a putut contă, acum se poate bizui pe „sehr viele Anverwandte im Lande“ precum și pe sprijinul lui Mihai Sturza.

Vornicul Tudoriță Balș „aristokratischer Grundsätze ohne administratives Talent und Energie“, condus de soția sa, se poate sprijini pe lângă concursul comisarului rus Duhammel și al funcționarilor și pe concursul clerului, fiind bun prieten cu episcopul Hușilor.

Mai departe, pomenește pe vistiernicul Nicolai Roset-Rosnovanu, om foarte bogat, dar fără talente administrative, condus de soție și secretar.

Logofătul Ștefan Catargiu, actual ministru de interne, de asemenea aveă aspirațiuni la domnie, îndemnat mai mult de soția logofătului Bălănescu, cu care eră în relație de simpatie.

Nici vornicul Costachi Negri, n'aveă mai puțini sorți de isbândă, mai ales de când a fost la Constantinopol în misiune, unde își făcuse multe simpatii.

Sunt trecuți apoi candidații ce ar fi avut drept la domnie după Regulamentul organic ca: logofătul Constantin Sturza, logofătul Costăchel Sturza, logofătul Grigoraș Sturza, Vornicii: Vasilică Sturza, Grigoraș Sturza, Alecu Ghica, etc., în număr de 43 de candidați logofeți, vornici, beizadele.

După aceștia sunt trecuți apoi candidații fără nici un drept, dar cari ar fi putut încercă să candideze din ambiție sau îndemnați de membrii familiei sau prieteni.

Intre aceștia sunt trecuți:

Prințul Nicolai Șuțu, om energic și priceput în administrație și mai presus de toate bun cunoscător al țării, cu toate că-i fanariot.

Spătarul Mihai Cantacuzino-Pașcanu, vornic Petrachi Mavrogeni, crescut în Rusia, supus rus.

La urmă arată și Stokera că pentru reușita unui candidat, până acum, n'a fost nevoie decât de simpatia ce și-ar putea agonisi la Constantinopol și Petersburg, pentru care lucru nici un candidat nu s'a gândit și nici nu se gândește la simpatiile ce ar putea să și le facă în țară, sau la talentele cu care ar trebui să fie înzestrat.

Ca încheiere cere și el două lucruri și anume: alegerea Domnitorului să se facă întocmai după cum cere Regulamentul organic dintre candidații cu însușiri alese; și regența întocmită după Regulamentul organic, la vacanța tronurilor, să fie menținută până când diferitele partide ar cădea de comun acord asupra unui singur candidat.

Aceiaș încheiere la Stokera ca și la Wimpffen, pare că ar fi fost înțeleși și că ș'au cunoscut lucrările unul altuia. Judecata dreaptă a acestei chestiuni nu putea însă decât să ducă la acelaș rezultat!

Imprejurări fericite au făcut ca să ni se păstreze aceste memorii, care sunt o cronică contemporană asupra candidaților, de drept sau doritori de a ajunge domni în Principatele române, de cea mai mare importanță prin claritatea, justețea și amănunțimea ce ne sunt date asupra fiecărei persoane.

Providența a făcut însă, ca ambii raportori ai situației, să se înșele în proorocirile lor, iar Principatele române, mult dorite de Austriaci, să se unească și să devină, prin jertfele fiilor ei, mai întâiu o Românie mică, dar respectată, iar mai pe urmă o Românie mare și temută.

Așa că Impăratul Hasburg ce-și trimesese oștile pe meleagurile noastre în speranța de a-și mai adăugă încă o nestimată coroanei sale se văzu nevoit,—în urma intervențiunii Puterilor garante—să dea ordin de retragerea trupelor, în care ordin le spuneă că în timpul ocupațiunii Principatelor au avut ocazia să îndeplinească frumoasa misiune de a protejă aceste țări și pe locuitorii lor, de neplăcerile războiului! și că în prezent când trebuie să părăsească Principatele, are ocaziunea plăcută de a arătă mulțumirea sa atât Statului major și ofițerilor, cât și trupei...¹⁾.

1) „Die Occupation der Donaufirstenthumer hat den dazu befehligt gewesenen Truppen Gelegenheit gegeben, sich in jenen Kurz vorher theilweise von Kriegsbedrängnissen schwer heimgesuchten Län-

Aceasta este pe scurt povestea ocupațiunei Principatelor române de către trupele austriace între anii 1854—1856, ocupațiune bine pregătită de Austria, dar fără să poată câștiga ceva, — cum îi era obiceiul — din pricina nedibăciei diplomaților săi, cari preă încrezători în steaua habsburgă, credeau că a sosit momentul ca să-i întindă stăpânirea până la gurile bătrânului Danubiu.

Singurul folos al Austriei a fost doar înființarea Comisiunei europene dunărene, ce împiedică și astăzi comerțul nostru pe acest fluviu.

* * *

Pentru că pe lângă aceste acte am mai găsit și un altul din 1841, adresat Președintelui țarei Galiției von Krieg, prin care se povestește încercarea de rebeliune dela Brăila de către Bulgari și Sârbi, sub protecția Rușilor, am găsit cu cale să-l fac și pe acesta cunoscut, mai ales că evenimentul acesta căruia i se datorește în parte scoaterea din domnie a lui Alexandru Ghica, este puțin cunoscut.

Din acest raport aflăm că la Brăila s'au strâns între 23—26 Iulie 1841, peste 1500 Bulgari și Sârbi sub conducerea sârbului Tatici, pentru ca să treacă în Dobrogea și să provoace răscoală împotriva Turcilor.

Guvernul aflând lucrul acesta, a luat măsuri energice trimițând pentru potolirea mișcării pe colonelul de Stat major Odo-bescu, care prin măsurile luate, reuși să mențină liniștea și să prindă pe rebeli împreună cu comandantul lor.

* * *

dern unter schwierigen Verhältnissen und gegen mannichfache Hemmnisse in Ausdauer und Entbehrung zu erproben. Sie haben sich hierbei vortheilhaft bewährt und sowohl den ihnen innewohnenden militärischen Geist als ihren guten materiellen Zustand auf das befriedigendste erhalten.

In dem Augenblicke, wo dieses Armeecorps die Fürstenthümer wieder zu verlassen beginnt, finde ich mich daher bewogen, den Generalen Stabs- und Oberofficieren desselben, sowie der gesammten Mannschaft meine Zufriedenheit auszusprechen. Wimpfen, *Erinnerungen*, pag. 225.

Raportul Grafului Alfons von Wimpffen,

oșier austriac de stat major, privityor la candidații la tronul țării românești cu ocazia vacanței după anul 1856, întocmit în timpul ocupațiunii austriace dintre anii 1854 — 1856, aflător în Arhiva de războiu de la Viena.

Memoir ueber die Candidaten der Hospodarswürde in der Wallachei.

Die Würde eines Grossbojaren, der Rang eines Vornik — ein Alter von 40 Jahren—berechtigten nach dem noch immer als Grundgesetz der Donaufürstentümer geltenden Reglementsorganique zur Kandidatur der vielerstrebten, vielbeneideten und noch so wenig beneidenswerthen Stellung eines Hospodars, dessen Nimbus seit dem Vertrage von Balta-Liman durch die Beschränkung der lebenslänglichen Dauer auf eine Zeitfrist von 7 Jahren ohnedies bedeutend erblasst ist.

Wenn wir es uns zur Aufgabe stellten unter den, zu dieser Würde aspirirenden Grossbojaren der Wallachei diejenigen hervorzuheben und mit einigen allgemeinen Grundzügen zu characterisiren die sei es nun von Seite des Landes in Falle einer Wahl oder einer einfachen Ernennung durch die Pforte im Einvernehmen mit den Mächten, durch ihre politische und sociale Stellung, ihre Antezedenzen, oder ihre Befähigung am meisten Anspruch haben, einen hervorragenden Platz auf der Candidaten-Liste einzunehmen, so müssen wir zuvorderst bei jenen beginnen, denen die bereits anklebende Würde des Hospodarats die meisten Berechtigung verleiht, dieselbe auch für die Zukunft geltend zu machen.

Wir werden von diesen, man könnte sagen, berechtigten oder legitimen Candidaten auf jene factischen Candidaten uebergehen, denen ihr eigener Ehrgeiz, die von ihnen eingenommene Partei-Stellung, ihre Vergangenheit und ihr Anhang im Lande, wie nicht minder ihr Einfluss ausserhalb den Fürstentümern bereits einen stabilen Platz auf der Candidaten-Liste eingenommen haben; sodann aber diejenigen bezeichnen welche, ohne bisher Ansprüche erhoben zu haben, dennoch in Falle einer Wahl durch Erfüllung

der gesetzlichen Bedingungen, die Berechtigung zur Aufnahme auf jene Liste besitzen und die wir legale Candidaten nennen möchten.

Schlisslich dürfte es uns noch vorbehalten sein, mit einem Blicke in einer wenn auch entfernten Zukunft einige Persönlichkeiten namhaft zu machen die ohne bereits vorderhand den durch das Reglementsorganique geforderten Bedingungen zu entsprechen, dennoch theils durch ihre Geburt und ihre Familienverbindungen, theils durch ihren persönlichen Wert und ihre Eigenschaften bereits gegenwärtig Anspruch darauf haben, bei der Beleuchtung einer so wichtigen Frage nicht mit Stillschweigen übergangen zu werden, und die mehr als andere berufen sind, in der künftigen Geschichte dieser so zukunftsreichen Länder eine nicht unwichtige Rolle zu spielen, glauben wir keinen Fehlgriff zu thun wenn wir dieselben daher als eventuelle Candidaten der Hospodarswürde bezeichnen.

I. Legitime Candidaten.

a) *Lebenslängliche Hospodare.*

1. *Alexander Ghyka*, auf Lebenszeit erwählter Hospodar der Wallachei von 1834—1842.

Als Stiefbruder des ersten Einheimischen Hospodars Gregor Ghyka, als ältester Representant der damals wohlhabendsten und einflussreichsten Familie des Landes, die wenn auch ursprünglich albanesischer Herkunft, dennoch durch ältern Grundbesitz, manigfache Antezedentien und die von ihr stets beobachtete Haltung Ansprüche erworben hatte den eingewanderten Phanarioten gegenüber als national und rumänisch zu gelten, vereinigte Alexander Ghyka, der schon zu Lebenszeiten seines Bruders bedeutende Staatsämter bekleidet und unter Kisseleffs Verwaltung als Spatar, die Landes Militz organisirt und befehligt hatte, alle Ansprüche in sich, die ihm sowohl den beiden Höfen von St. Petersburg und Constantinopel als dem Lande gegenüber als dem würdigsten Candidaten erscheinen liessen.

Thätig, intelligent, vom besten Willen beseelt (animés) und von unbescholtener nie bezweifelter Rechtlichkeit und Ehrenhaftigkeit des Charakters, war seine rührige Verwaltung in vieler Beziehung musterhaft zu nennen, und erwarb ihm die Sympathie des Landes — nicht aber die des allmächtigen Vertreters der Schutzmächte dessen

Uebergriffen er stets und mit vielleicht unkluger Hartnäckigkeit entgegentrat und dessen Einfluss er durch den der Pforte zu paraly-siren strebte. Nachdem er von dieser Tendenz fortgerissen in St. Petersburg jeden Halt und jede Stütze verloren, an der Seite dem Vertrage von Hunkier Isskelessi und der russischen Hülfe der seit im Jahre 1841, mehr als je von dort abhängigen Pforte jedoch kein Gegengewicht gefunden hatte, gelang es dem russischen Einflusse nur zu leicht im Vereine mit den eigensichtigen Intriguen der Wahlberechtigten stets zum Umsturze des Bestehenden hinein-gehenden Grossbojaren durch geschickte Benützung des gemein-sam ausgeheckten Complottes von Ibraila den allzusebstständigen und unbequemen Hospodar von seinem Sitze zu entfernen, worauf im Jahre 1842 von der Willenlosen Pforte dessen Absetzung durch einen Ferman ausgesprochen wurde, ein äussert gehöhrlicher in diesen Ländern um so unseliger Präzedenzfall der im Vorhaus jeder Stabilität für die Zukunft Hohn sprach.

Fürst Ghyka schied vom Hospodorat mit einem gefeierten Na-men, selbst sehr ehrenhaft, nur hatte er nicht die Macht oder nicht den Willen seinen hochgestellten und niederen Beamten die landes-übliche Ausbeutung ihrer Stellen zu verwehren.

Fürst Alexander lebte seither einige Jahre in Wien, wo er, wie auch öfter während seiner Regierungszeit dem Öesterreiche In-teresse sich zuzuneigen schien, nahm sodann seinen Aufenthalt in Paris, Dresden und anderen grössern Städten Europas.

Im Jahre 1854 unter dem Schutze der allgemeinen Verwirrung nach Bukarest zurückgekehrt nahm er seither seinen Aufenthalt in dieser Stadt wo er noch gegenwärtig domizilirt.

Der einstige energische, entschlossene und intelligente Alexander Ghyka ist übrigens längst verlebt. Durch das an ihm begangene Unrecht und langjährige Verbannung moralisch gebrochen, ist der gegenwärtige Träger dieses Namens nichts als ein Schatten seiner Vergangenheit, ein Aushängeschild für die persönliche Ehrsucht der Familie Ghyka und das niedrige Intriguenspiel der sogenannten Englisch-Türkischen Partei, die, durch den rastlosen Colghune und Intriganten wie Costika Soutzo (Sutzaki) und änliches gelieheter geleitet, den Ehrgeiz des alten Mannes aufgesteilt hat, der, halb in Kindheit verfallen, sein „Otium cum dignitate“ mit der traurigen Rolle eines dupirten Strohmannes vertauscht hat, und unter gänzlich veränderten noch weit stürmischern Verhältnissen dem-

selben Fürstenstuhle nachstrebt, den er vor 18 Jahren in der vollen Kraft der Jahre und der ganzen Elastizität einer noch ungebrochenen Energie gegen seine Feinde nicht zu behaupten vermochte.

Durch seinen Namen, seine Antezedentien seine Quasi-Legimität und seinen nicht bedeutenden Einfluss und Anhang in Constantinopel, wie nicht minder durch eine bedeutende Clientele im Lande, ein grosses Vermögen und den Nimbus seiner einstigen Popularität, nimmt übrigens der Fürst Alexander immerhin einen hervorragenden Rang unter den Aspiranten zum Fürstenstuhle ein, auf den ihm die Anglo-Türkische Partei gar zu gerne, wenn auch vermuthlich nur als bequemen, leicht zu beseitigenden Übergang zu ihrem eigentlichen Candidaten, seinem Namens-Vetter, dem Logothetten von Samos, Joan Ghyka erhoben sehen möchte.

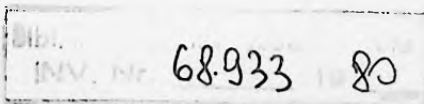
2. Als Alexander Ghykas Stern erloschen war, ging ein neuer glänzender Stern ueber dem Lande auf in der Person eines noch jugendlich kräftigen hoffnungsvollen Emporkömmlinges aus der kleinen Wallachei, den hervorragende Talente, seltene Unbescholtenheit und nicht gewöhnliche Eigenschaften des Geistes und des Charakters, vom geringsten Bojarenrange zu den höchsten Würden und Ämtern im Staate emporgehoben hatten.

Unter des einsichtsvollen und wohlwollenden Kisseleffs Verwaltung — im Alter von 25 Jahren bereits ein der tätigsten Stützen des Kais. König. General Commissärs — hatte der junge *Gheorghe Bibesco*, aus einer kleinen Bojarenfamilie Crajovas stammend, bereits im Vereine mit dem Kais. russischen General-Consul Minciachi einen hervorragenden Anteil an der Verfassung des Reglement-organique, wie nicht minder an der Redaction aller Gesetzentwürfe in justiziellen Administrationsressort genommen.

Mit verschiedenen wichtigen Missionen betraut, ein eifriger Verfechter der nationalen Sache und Literatur, unter Alexander Ghyka Staatssecretär und beständiger Generalsecretär der Assemblée Nationale durch Verheirathung mit der Erbtochter des fürstlichen Geschlechtes Brancovano, mit den ersten Familien des Landes verschwägert und im Besitze eines bedeutenden Vermögens, gehörte Bibesco bereits beim Regime Ghykas zu den bedeutendsten Nobilitäten des Landes.

Dennoch schien von seiner Candidatur, als die Wahl im Intrigenspiel sich zu entscheiden begann, noch keine Rede zu sein, bis Bibesco in seiner Eigenschaft als Generalsecretär des Assemblée

*

in einer feuerigen, begeisterten Rede, welche auch jetzt noch als ein unerreichtes Meisterstück romänischer Stylistik prangt, auf den ganzen Ernst und die hohe Wichtigkeit ihrer Aufgabe hienwies und ihr mit Entfernung jeder persönlichen Parteistellung und jeder eigensüchtigen Coterie des Geistes in vornehmen und beredten Worten das Wohl des Vaterlandes aus Herz erregte.

Die Stimmen waren bisher zwischen den Hauptcandidaten zimlich gleich getheilt — der Grieche Grossban Jordaki Philipesku hatte gegen 40. Constantin Kantakuzino, ungefähr gleich viel, der gewandte und wichtige Grosslogothet der Justiz, Barbu Dimitrie Stirbey ungefähr die meisten — einige 60 Stimmen erhalten — als plötzlich zur allgemeiner Verwunderung und zur Freude der ganzen, am Parteigetriebe unbetheiligten Majorität des Volkes der Name Georg Bibesco mit einer ungeheuern Mehrheit aus der Wahlurne hervorging.

Wenn die Regierung des Hospodares Georg Bibesco den gespannten Erwartungen nicht ganz entsprach, die das Land nach seinen Antezedentien an denselben zu stellen berechtigt war, so liegt der Grundwahl grossentheils an äussern Umständen, an der wachsenden Schwirigkeit der Verhältnisse, angesichts der bereits im Stillen keimenden allgemeinen Europäischen Bewegung von 1848.

Sodann aber auch unleugbar an der, trotz der glänzenden geistigen Befähigung des Erwählten nicht zur verkennenden Schwäche seines Charakters, die ihm oft von äussern Einwirkungen abhängig machte und ihm namentlich dem beinahe stets ungünstigen Einflusse seiner zweiten Gemahlin, der herrschsüchtigen und ränkevollen geschiedenen Frau des Spatars Ghyka unterwarf, die er bei seinem Regierungsantritte nach erfolgter Scheidung von seiner an zeitweiliger Geistesabwesenheit leidenden ersten Gattin geehelicht hatte und die während seiner ganzen Regierungszeit und auch später sein böser Genius blieb, ihm zu manchen Unbilligkeiten verleitete und ihm viele Gemüther entfremdete.

Demungeachtet war die 6 jährige Regierungsepoche des Fürsten Bibesco eine der segensreichsten für das Land — alle Anfänge von Chaussée- und Strassenbauten im Lande, Verbesserung der Communicationen, Reformen im Justizwesen und in der Administrationspflege, der einheimischen Litteratur sowie die einzigen grossartigen Bauten und Anlagen in der Hauptstadt Bukarest verdanken derselben ihr Entstehen.

Trotz dieser unlengbaren Verdienste, die jedoch den allgemeinen Charakter der Schwäche nicht auszutilgen vermöchten, der allen Regierungsakten des Fürsten Bibesco anklebt, wäre selbst eine weit durchgreifendere und energieirischere Verwaltung kaum im Stande gewesen, der doppelten Pression zu widerstehen, die bei dem Heranmachen des verhängnissvollen Jahres 1848, einerseits das mehr und mehr anwachsende Getriebe der revolutionären Partheiwuth, andererseits das Verhalten der dadurch ausgesetzten Schutzmacht und ihrer Vertreter hervorrief. Das offene Hervortreten der revolutionären, wie überall unter der Maske der Nazionalität auftretenden Umsturzpartei, die dadurch hervorgerufene Mission des Kais. russischen bevollen Commissärs General Duhamel endlich der Ausbruch der Militär-Emeute in Islaz, Caracals, Crajowa waren Ereignisse, die im Zusammenhange mit den revolutionären Bewegungen, die damals Europa entstellten auch in der Wallachei die Ausübung jeder ordnungsmässigen Regierungsgewalt unmöglich machten. Rechtlos unhergetrieben zwischen dem Gewoge der Exzesse der Volkspartei und dem Drucke des russischen Einflusses, wusste sich den Hospodar nicht ganz von dem Verdachte reinzuhalten, als habe er in der Stille das Getriebe der nationalen Partei ermutigt und selbst in kühner träumenstolzer Ehrsucht befangen, mit Dakoromanischen Tendenzen koketirt. Dennoch fehlte ihm im entscheidenden Momente der Muth des Entschlusses und von gegängelten Fanatikern an seinem eigenen Leben bedroht erlag er dem dreifachen Drucke, des von ihm gehätschelten nationalen Principis, das zum revolutionären emporgewachsen war, des durch seine Haltung misstrauisch gewordenen Russlands und endlich dem Hasse der nunmehr intervenirender Pforte, der Übermuth er im Selbstgeföhle volksthümlicher Herrscherrechte nationalen Immunitäten oft getragen hatte, wie einst persönlich dem Sultan bei dessen Erscheinen am Donauufer.

Momentan von den Verhältnissen überwältigt verliess der Erwählte des Volkes Bukarest, begab sich in Buzeu der Regierungsgewalt und zog sich nach Kronstadt zurück um daselbst günstigen Constellationen abzuwarten die nicht erscheinen

Seit seinem Abtreten vom Fürstenstuhle lebt Fürst Bibesco, von der politischen Schaubühne entfernt, theils in Paris, theils in Wien.

Seine unlängbare Befähigung, seine gründliche Kenntniss des Landes und der Verhältnisse, seine geschäftserfahrung, sein untadel-

hafter Privatcharakter und endlich seine grosse, durch persönliche Lebenswürdigkeit und unlängbaren Verdienst erworbene Popularität weisen dem gewesenen Hospodar noch immer einen der hervorragendsten Plätze unter den Männern seines Landes.

Dennoch hat er sich bisher nicht als abermaliger Candidat zur Wiedererlangung seiner verlorenen Würde hervorgedrängen, noch hat er, nicht wie Alexander Ghyka, durch beständige Umtriebe seinen Bruder, dem gegenwärtige Hospodar Verlegenheiten zu bereiten gesucht, wiewohl er am demselben manchen Unbill — wo nicht gar Verrath — zu rächen hätte, die zwischen beiden Brüdern eine untilgbare Spanung hervorgebracht hat.

Dennoch, forscht man unbeirrt von Parteigetriebe mit klarem, durch persönliche Sympathien oder Antipathien nicht getrübbten Blicke nach der Ansicht der Bessern fragt man die Stille im Lande, die Männer der Ordnung, der Wissenschaft, des Besitzes, so treten immer wieder die Namen Bibesco und Stirbey in den Vordergrund. Und darum dürfte auch, wenn das künftige Schicksal des Landes berathen wird, der Name des Ex-Hospodars nicht ganz in Vergessenheit gerathen, wenn es gleich unlängsbar ist, dass ihm zum Wiedererlangen der Gewalt in seiner Charakterschwäche ein mächtiges in der Leidenschaftlichkeit seiner Gattin, aber die in der Verbanung wenig gelernt und gewiss nichts vergessen hat, ein beinahe unübersteigliches Hinderniss entgegensteht.

II. Zeitlicher Hospodar.

3. *Barbu Dimitrie Bibesco* des Vorigen um 6—7 Jahre älterer Bruder durch Adoption seines mütterlicher Oheims Stirbey, Erbe dieses Namens und eines der beträchtlichsten Vermögen der kleinen Wallachei, unter Alexander Ghyka in den Ministerien des Cultus und der Justiz, rastlos, thätig, unter seinem Bruder Minister des Innern und mit Rath und That vielfach betheiltigt an dessen Verdiensten um Administration, Unterricht, Landes Cultur und Handel, jedoch nicht rein von dem gegründeten Verdacht, auf Schleichwegen und durch allerhand Intriguen sein Amt und das fürstliche und brüderliche Vertrauen missbrauchend um der eigenen Erhebung Willen zum Sturze seines Bruders beigetragen, keinesfalls aber dem Vorwurfe frei, denselben in der Stunde des Gefahr verlassen zu haben, seit 1849 durch den Vertrag von Balta Liman

auf 7 Jahre ernannter und investirter Hospodar der Wallachei — intelligent, thätig, unternehmend, voll administrativer Kenntnisse, aus langjähriger Erfahrung mit Landleuten vertraut, nicht ohne wesentliche Verdienste um dasselbe, ein guter Wirt in seinem Privathaushalte und ein trefflicher Finanzmann als Lenker des Staats — dabei jedoch nicht vom Vorwurfe persönlichen Eigennutzes frei, Eigentums willkürlich, dem Nepotismus nicht fremd für Schmeichelei überaus empfänglich, bis zu einem gewissen Grade, energisch, nach Innen schwach, nachgiebig und im eigenem Interesse ohne alle Würde nach Aussen, als politischer Charakter durchaus unverlässlich, dabei übermässigeitel, gegen seine Landsleute hoch fahrend und daher durchaus impopulär, in seinem Privatleben wenig achtungswert und dennoch von dem ihm stets günstigen Geschieke mit einer vortrefflichen Gattin beschenkt, die durch ihre persönlichen Tugende die Unpopularität ihres Gemahls theilweise ausgleicht — ist der gegenwärtige Hospodar der Wallachei ein seltsames Gemisch von vorzüglichen und verwerflichen Eigenschaften und dennoch in der gegenwärtigen Constellation durch seine unlängbaren Vorzüge und ein eigenthümliches Zusammen treffen von Umständen ein unvermeidliches Übel — der Mann des Augenblickes — der Mann der Nothwendigkeit.

III. Faktische Candidaten.

Unter denjenigen Männern die der Zufall, die Parteiwut — Familieninteressen und persönliche Beziehungen zu unermüdlichen Candidaten des dornenreichen, trotz des eingesteckten Schwertes — Scepters — gar schwern Sorgenstuhles in der Serindarer Kirche gestempelt haben, steht oben, durch manche verdienstliche Antecedenzien und eine zweimalige Handhabung der obersten Gewählt der *Ex. Caimacam des Fürstentümer Constantin Cantakuzino*, nur durch weibliche Abstammung dem nunmehr phanariotischen ephemeren Kaisergeschlechte des mittelalterlichen Byzanz entsprossen — mänlicherseits ein Abkömmling der altnationaler Bojarenfamilie der Margineano, schon zur Zeit der ersten russischen Occupation zu den Angesehenem Bojaren gehörig — Unter Alexander Ghyka Cultusminister und sonst mit hohen Staatsämtern bekleidet, von denen ihm stets mehr der Schein, als das Sein — mehr die Würde, als die Bürde — anklebt, gehörte Cantacuzen bereits

bei der Fürstenwahl von 1843 zu den namhaftesten Candidaten, bis Bibescos Erwählung alle Welt — und auch ihn überraschte.

Dennoch sah er sich nach der Catastrophe, die diesen Fürsten mit sich fortriss und bald auch die Komödie eines provisorischen Regierungswechsel, durch die gemeinsame russisch-türkische Occupation als Caimacam an der Spitze der Verwaltung, die er unter ähnlichen Verhältnissen bald wieder übernahmen sollte, als die russische Occupation 1853—1854 seinen Gegner Stirbey der ihm bei dem Wettlaufe um die Hospodarenwürde zu Balta Liman den Vorsprung abgewonnen hatte — zur Streichung seiner Flagge nöthigt.

Durch den General Adjutanten Bourbery beim Abzuge der Russen im Sommer 1854 als Präsident des Administrationsrats abermals provisorisch mit der höchsten Würde bekleidet, wusste er mit der schwankenden Charaktern eigenen Nachgebigkeit den herannahenden Stürmen möglichst zu begeben, bis die Österreichische Occupation das Land, von den bevorstehenden Drangselen des grossen Krieges, und die bereits in der Convention vom 14 Juni bedingte Rückkehr des Fürsten Stirbey, ihn von der fernern Verantwortlichkeit einer Stellung befreite, die er stets mehr erstrebt als ausgeführt hat.

Das Beste, dass man zum Lobe der Cantacuzinischen Verwaltung sagen kann, ist dass sie stets bemüht war, grossen Übeln durch kleinere zu begegnen, durch Aufopferung persönlicher Würde grössern Calamitäten vorzubeugen. Nach Wunsch und im Bedarfsfalle orthodox oder musulmänisch, Anglo-Türkisch oder österreichisch und hie und da selbst national, Conquettirte die Cantacuzinische Politik stets nach aller Seiten, machte überall hin Front, jedoch stets um sich zu beugen, nie um zu opponiren, mit dem Wunsche allengerecht und gefällig zu werden, niemandem zu missfallen, gefiel sie eigentlich keiner Partei, mit der ganzen Eitelkeit der Nullität verband sie. Ihr Träger jedoch stets mit dem Selbstbewusstsein des Verdienstes und vielleicht ist ihm ein solches mit Fug und Recht wohl nicht abzuläugnen und führte dieselbe in den schwirigen Verhältnissen, in denen er stets aufzutreten genöthigt war, ihm zum Ziele als erstere Würde und Stolz Nationalbewusstsein.

Im Jahre 1849 eingezwängt zwischen den Pretensionen der durch überraschende Erfolge mehr als je übermüthig gewordenen Schutzmacht, dem schlaun Intrigue Spiel Fuad Effendi und dem

nicht minder ränkvollen aber brutalen Auftreten Omer Paschas, wusste der Caimacam sich um die Trümmer der nicht durch feindliche Tapferkeit sondern durch ein unseliges Verhängniss in die Wallachei versprengten siebenbürgischen Armee viele Verdienste zu erwerben, die durch den Kais. Hof grossmüthig anerkannt wurden.

Im Jahre 1854 zwischen dem erzwungen Rückzuge, der in ihrem sonstigen übermüthlich verletzten Schutz machte der ausgelassenen Siegestrunkenheit eines zweifelhaften Eroberers und der ruhigen aber berechtigten Forderungen der rettenden österr. Occupation eingeklemt, gelang es dem Regierungspräsidenten, mit Klugheit und Nachgiebigkeit, manche Schwierigkeit auszugleichen und mancher Controverse die Spitze abzubrechen, in der eine 4. Fiction wohl den stets glühenden Funken zur Entzündung gebracht hätte.

Hat er auch den Dank keiner Partei erworben, so schied er doch, wenn gleich ungerne, von der Gewalt, ohne bei irgend jemand Groll zu hinterlassen. Zu schwach und unbedeutend, um sich nach seinem Abtreten als Partei hauptgeltend zu machen, scheiterten alle Versuche einer ränkevollen Coterie den Namen des Kaimakams als Potenz gegen den Hospodar zu gebrauchen, weniger an dessen Willen, als an seinen Mangel an Befähigung und Energie, wenn gleich in den Ränken des Phares grossgezogen und nicht ohne griechische Feinheit, auch stets bereit sich als Candidat des Hospodarats in den Vordergrund schieben zu lassen, bleibt doch der Ex-Präsident des Administrativrathes ein wenig nützlicher Freund und ein ungefährlicher Feind. Ein Politiker des Machiawellismus aber der ohne Wahl der Mittel, wenn auch mit Einsicht, Energie, die Angelegenheiten des Fürstenthumes nach seiner Stimme gänge und den Hospodar nach seiner Pfeife tanzen lassen wollte, wäre Cantacuzen der bequemste Strohhalm, der empfehlenswerteste Candidat.

Eine weitere Nullität in der Reihe der factischen Hospodorats-candidaten, wenn gleich diesmal eine gänzlich Verdienstlose, tritt uns in der Person des *Beysadea Constantin Ghyka* entgegen, des ältesten Sohnes des ehemaligen Fürsten *Gregor Ghyka*, den der Zufall seiner Geburt zum Grossban und Präsidenten des obersten Gerichtshofes erhob, und dem die Privatinteressen seiner Clientelle und die Ehrsucht seines Schwigersohnes des ehemaligen französischen General Consuls *Poujades* die seltsame Grille eingegeben, der Nachfolger seines Vaters auf dem Wahltrone der Wallachei zu

werden, eine Grille an der er nunmehr mit der ganzen Hartnäckigkeit der Beschränktheit festhält.

Jedoch ohne allen Anhang im Lande, ohne Achtung von irgend einer Seite zu geniessen, ist diese ererbte verblichene Grösse noch weit ungefährlicher, als die des gleichfalls aus dem Stamme eines frühern Hospodaren entsprossenen.

Beysadea Constantin Soutzo, dem es wenigstens weder an Talent noch an Administrationsbefähigung fehlt, dem jedoch sein gänzlich zerrüttetes Privatleben, seine zerstörten Vermögensverhältnisse um alle Achtung und alles Vertrauen gebracht haben, während ihm, der wie alle seines Namens und Blutsverwandten ein eifriger Grieche ist, das ganze Odium entgegentritt, welches in den Augen des wallachischen Volkes noch heute dem echten Phanariotenthum anklebt.

Nachdem kürzlich der Tod einen der eifrigsten Hospodarats-candidaten in der Person des zu Karlsbad im Sommer verstorbenen *Gross-Vornic Aleku Ghyka* (Căciulă mare genannt) hinweggeräumt hat, erübrigt uns unter den thätigen und immer unermüdlichen Aspiranten noch ein Andeutung seines Namensvetters, des vielgenannten *Joan Ghyka*, frühern Kaimakams und gegenwärtigen Lo- gotheten von Samos.

Dieser Candidat, der Schützling Lords Stratford Redcliffe und seines Trabanten Colghun, sowie die Hoffnung und der Stern der gesammten Anglo-Türkischen und Dakoromanischen Partei in der Fütstenthüern, die auf sein rastloses, thätiges und energisches, in Intriguen aller Art erfahrenes Wesen und auf seine ungemessene Ehrsucht die kühnsten Aussichten baut, ist durch seinen mehrjährigen Aufenthalt in Constantinopel und seine dortigen Umtriebe sowie durch seine Rolle in der Revolution von 1848 zubekannt, als dass er hier einer näheren Erläuterung bedürfte. Durch seine Parteigänger in Constantinopel, seine persönlichen Beziehungen daselbst, sowie durch den englischen Schutz, dessen er sich im unbeschränktesten Masse erfreute und dessen Gunst er nun auch seine definitive Ausstellung in Samos verdankt, gehört er als Hospodaratscandidat zu den rühmlichsten den gefährlichsten, wengleich er durch die im revolutionären Lager entstandenen Spaltung vielen Anhang einbüsste sich die ihm die ganze von seinen ehemaligen Spiessgesellen, Iliad, Tellconsorten vertretene demokratisch Fraktion der Emigration entfremdet und zu bitteren Feinden gemacht

hat, welche nunmehr in ihrem Parteihasse bis zu der allerdings gewagten Behauptung einer Conivenz zwischen Gyka und seinen Schwigervater, dem einst sehr einflussreichen russischen Titular General Quartier Direktor Mavros schreiben.

So absurd auch diese Verdächtigung Ghykas als russischen Spions Agenten ist, so hat doch diese Spaltung in der Emigration viele seiner ehemaligen Anhänger im Lande von ihm abwendig gemacht dessen Stimmen er sonst für sich vereinigt hätte, und die unbedingt zu Ehren seines ehemaligen Collegen und nunmehrigen Todfeindes des bekannten Eliad schwören.

IV. Legale Candidaten.

Als solche können sämtliche Grosswürdenträger bezeichnet werden, welche nach der legalen Hierarchie den Rang eines Bans oder Gross-Vornik erreicht haben, wiewohl die wenigsten, die sie sich ihres gänzlichen Mangels an Chancen zu genau bewusst sind, auf die Hospodarwürde wirklich aspiriren, daher wir auch nur die hervorragendsten unten ihm ganz flüchtig bezeichnen werden.

Die Würde eines Bans bekleidete ausser dem bereits genannten Grossban Constantin Ghyka nur noch der ehemalige Spatar (die Militz) Cheresko, ein Charakterloser, nach allen Seiten hin schlechter Mensch, von sonst guter und höflicher Form, eine russische Creatur, lange Zeit den Russen unbedingt ergeben und von der Nationalpartei als Ciokoiu (Retrograder, Russenfreund, soweit wie Moskal erklärt). Verschwindet bei dem Einrücken der Türken im Sommer 1854, aber dann der erste, der sich beeilte, Ibrahim Pascha, sowie später dem Generalisimus Omer Pascha entgegen zuziehen und die Hand zu küssen.

Ein Mann ohne alle Achtung und ohne Anhang, aber auch ohne weitere Prätenzionen.

Letzteres gilt auch von dem *Ban Jon Vulpe-Philipesco*, des gegenwärtigen Justiz-Ministers, ein Gros-bojar vom altem Schrot und Korn, den jedoch sein hohes Alter von allen ehrgeizigen Combinationen fernhält.

Von den Russen wurde er während ihrer jüngsten Occupation der Chathégorie des Grossbans beigezählt, jedoch wegen mangelnder Bestätigung der Pforte vom Hospodar nicht anerkannt den

bereits erwähnten *Ex-Caimacam Constantin Cantacuzen* und der gegenwärtige Minister des Innern *Gross Comiss Emanuel Baleanu*, ein bereits bejahrter Mann, aus einer der ersten Familien des Landes entsprossen, zu den reichsten und verdienstvollsten Grundbesitzern gehörig — lange Zeit einer der bittersten Feinde des Fürsten, als solcher vielfach als Hospodoratscandidat erwähnt, weshalb er auch hier, den seine Versöhnung mit dem Fürsten nur mühesam zusammengeheilt, an einem sehr dünnen Faden hängt, Erwähnung verdient.

In Deutschland erzogen und nicht ohne Kenntnisse, den österreichische Interessen nicht abgeneigt, aber beschränkt, eigensinnig, träge und nicht ganz rein von dem Verdachte des Eigenzuges, hat er die Befähigung zum Oberhaupte des Staates längst eingebüsst, und wird auf diesem Posten nur der Spielball seinen Untergebenen und Günstlinge, das Werkzeug seiner ehrgeizigen und intriganten Gemahlin sein.

Eine hervorragende Platz unter den Gross-Vorniks, nimmt durch Rang, Alter der einst nicht unfähige und geistreiche, jedoch bereits abgelebte *Constantin Cornesku*; durch Talent, Befähigung und geleisteten Dienste der ehemalige Staatssekretär, nunmehrige *Gerichtspräsident Janko Mano* ein nicht ganz verdienstloser Mann, in Intriguen ergraut, den russischen Interessen ergeben, eigenmütig, aber schon durch seine Abkunft als Phanariot, ohne Sympathien im Lande und ohne Chancen für ein Wahl.

Unter der den Vorniks am nächsten stehenden Grosslogothete, und Logotheten, finden sich zwei manche Namen von Klang und nicht ohne Bedeutung — so haben sich *Logothet Câmpineanu* und *Slătineanu*, der letztern den russischen, erste der anglo-türkischen Partei angehörig, im Departement des Cultus Verdienst erworben, und gehören beide angesehenen Familien an. Der *Logothet Johann Oteteleschanu*, durch glückliche Spekulation reich geworden, ein Klein Bojar aus Crajowa, verwaltet nicht ohne Verdienst und wie es scheint mit Unbescholtenheit das Amt der oberste Finanz Controlle allein keiner von ihnen hat das hielängliche Ansehen des Nimbusanhang um als Candidat zur höchsten Würde mit Erfolg aufzutreten.

Ein gleiches gilt in noch weit höherem Masse von den gegenwärtigen Chefs der Departement des Finanzen, der Justiz, dem *Logofhet Nicolaus Baleanus*, *Johan Vulpe-Filipesco* (Sohn), die

bei nur geringer Befähigung beide vom Vorwurfe des Eigenuzes nicht frei sind, vom *Logothet Joan Bibesco*, der nur als eine Caricatur seiner beiden Brüder erscheint und sich durch gänzliche Bedeutungslosigkeit auszeichnet, der Grosslogothet *Beysadea Skarlat Ghyka*, der durch seine zerrütteten Verhältnisse sein Privatleben alle Achtung im Lande und alle Vortheile seiner Stellung als Sohn des einst vielgeliebten nationalen Fürsten *Gregor Ghyka* versetzt hat.

V. Ewentuelle Candidaten.

Unter den jüngern Männern im Lande welchen zwar ihre gegenwärtige Rangstufe in der Hierarchie noch keinen Anspruch auf ehrgeizige Pläne verleiht, die aber dennoch durch ihre Persönlichkeit, nämlich durch ihre Familien Verbindungen in der Folge derzu berechtigt sein dürften, wollen wir vor allem die Candidaten berühren, welche die Familie Ghyka aufzuweisen hat, die noch immer eine Art von Legitimitäts-Recht in Anspruch zu nehmen scheint, und in demselben von einer zahlreichen Clientel im Lande unterstützt wird.

Unter den jüngern Mitgliedern derselben ragt vor voralen der *Beysadea Demeter Ghyka* hervor, ein Mann der nahebei des gesetzlichen Alter, von 40 Jahren erreicht haben dürfte, jedoch in der Hierarchie erst der 3-ten Rangstufe eines Agas längst hat, zugleich die gleichnamige Charge als Polizeipräfekt von Bukarest bekleidet.

In Deutschland erzogen, früher in beirische dann in Kais. russischen Militärdienste gestanden, durch mehrere Reisen gebildet, von ehrenhafter Gesinnung, loyallen Charakter und rechtlicher juristischer Denkungsweise, dabei energisch, thätig und brauchbar, verdunkelt Prinz Demeter leider alle diese vorzüglichen Eigenschaften durch eine ungemessene Eitelkeit, die ihn völlig beherrscht, und ihn allen Einflüssen zugänglich macht, wenn dieser Gebot in Bewegung gesetzt wird, um auf ihn zu wirken.

Auch werden ihm leider seine Privat- und Familienverhältnisse bei einer allfälligen einstigen Candidatur eher hinderlich als förderlich sein.

Vor allen sonstigen jüngern Mitgliedern des Hauses Ghykas verdient höchstens der Neffe (Brudersohn) und präsumtive Erbe-

des Fürsten *Alexander Georg Ghyka* eine flüchtige Berücksichtigung. Nicht ohne Höflichkeit, mit einer verhältnissmäßigen gründlichen deutschen Bildung begabt, würde dieser junge Mann zwar manchen Anforderungen genügen, er jedoch als entschiedener Gegner des Fürsten keine Staatsdienste genommen, hat er noch keine Proben von Administrations Befähigung abgelegt und ist leider in die Schlinge der Anglo-Türkischen Partei gerathen, die seinen Ehrgeiz schmeichelt und ihn dem österreichischen Interessen entfremdet hat.

Zu vorderst tritt nun wider die Familie Bibesco in den Vordergrund, in welcher sich, durch ein seltsames Spiel des Zufalls in derjeniger Generation die Rivalität der Väter zu wiederholen scheint.

Der Sohn des gegenwärtigen Hospodars, *Beysada Georg Stirbey*, ein junger Mann von einnehmenden Äussern und gefälligen Formen, in Frankreich erzogen und in der französischen Armée herangewachsen, gegenwärtig Spatar der Wallachischen Miliz in welcher er nach und nach den altrussischen Typus durch den modern französischen verdrängen möchte, scheint mehr Kenntnisse als Fähigkeiten zu besitzen, hat übrigens noch zu wenig Gelegenheit zu näherer Beurtheilung geboten, wie er dann auch überhaupt eher zurückhaltender, verschlossener Natur zu sein scheint.

Er dürfte übrigens ganz wahrscheinlich die ehrgeizige Absicht seines Vatertheils dem dynastische Träume nicht ganz fern zu liegen scheinen.

Das einzige Positiv hervortretende in seinem Wesen ist seine entschiedene, übrigens infolge seiner Erziehung ganz begriffliche Einigung zu Frankreich, die sich in der Form, wie in Wesen bei jedem Anlass äusserst und die sich vorkommendenfalls gewiss auch in politischer Richtung kundgeben würde.

Auch Fürst *Bibesko* hat einen jungen Sohn *Nikolaus* in französischen Diensten, der gegenwärtig in Algiris dient und sich durch eminente Fähigkeiten ausziehen soll.

Der älteste Sohn hingegen, *Grégor Bibesko*, durch Adoption seitens seiner Grossmutter, Erbe und Namensträger des reichsfürstlichen Geschlechtes der Basaraba von Brankoveni, des dem Lande viele Hospodare gegeben, gegenwärtig K. K. Rittmeister im 4-ten Uhlanen Regimente ist unter allen jüngere eventuellen Candidaten unstreitig derjenige, der die Aufmerksamkeit des Wohl-

wollen der Kaiserliche Regierung für die Zukunft am meisten auf sich zuziehen geeignet ist.

Wenngleich auch in Frankreich erzogen, ist er doch durch mehr jährige Dienstleistung in der K. K. Armée, Österreichische Interesse gewonnen und würde gewiss, einst auf dem Fürstenstuhle in Österreich ein willkommen Stütze erblicken. Mit unlängbaren Fähigkeiten ausgerüstet, mit Kenntnissen, Tact, Gewandheit, Klugheit begabt, wäre er den Meisten seiner Nebenbuhler gewesen während der Nimbus seines Namens ein bedeutendes Vermögen seine Zahlreiche Clientel ihm leicht einen grossen Anhang im Lande verschaffen wurde unter Österreichischen Einfluss wohlgeleitet, vielleicht selbst von den Rathschlägen der Geschäfts - Erfahrung seines Vaters, wenn auch natürlich aus der ferne Unterstütz, von der seine Stifmutter aber gänzlich frei — würde Brankovano viele jener Eigenschaften vereinigen, die wir vom Österreichische Standpunkte in einem Hospodar zusammengefasst sehen wollen, so würde diese Combination vielleicht die triftigsten und für das Wohl des Landes unser Interesse gleich günstigst Chancen vereinigen.

An die Familie Bibesco schliesst sich noch der Schwiegersohn des Fürsten Bibesco, *Oberst Johann Floresco* ein Kenntnissreicher fähiger Mann, gegenwärtig, im Bau und Communicationswesen verwendet, thätig, arbeitsam, unbescholtenen Rufes, musterhaft in seinem Familienleben, entschieden einer der besten jüngern Capacitäten seines Landes. Ob derselben jedoch die Befähigung zum Fürstenstuhlebesitz, über sich selbst in spätere Zeiten anungen wird, müssen wir immerhin noch dahingestellt seien lassen dabei ihm in selben Masse Characterschwäche als bei seiner Frau (Tochter des Ex Fürsten Bibesco) geistesstärke vorzuwalten scheint.

Erwähnung verdient endlich unter den jüngern Kräften noch der älteste Sohn des Ex. Caimacams, *Johann Cantacuzeno*, ein fähiger wakerer junger Mann, unter der Verwaltung seines Vaters mit der Justizdepartement betraut, aus welchem er nicht ausschied, ohne die allgemeine Anerkennung und Achtung seiner Mitbürger zu erreichen, unbescholten, rechtlich, gleichfalls, musterhaft in seinem Familienleben und entschieden einer der Hoffnungsvollen.

VI. Capacitäten des Landes.

Schlisslich müssen wir hier noch eines Namens Erwähnung thun der wenn auch keiner der vorgenannten Kathegorien angehörend, sich dennoch durch seine Antecedentien einen gewissen Anspruch erworben sich genannt zu werden, wenn die Männer der heutige Wahladerenz gemustert werden.

Es gilt diess von dem Klein Boyaren aus Tergowischte, *Eliad Radulesco*, den ein seltenes literarisches Talent, verbunden mit einer grossen politischen Rührigkeit, vom einfachen Journalisten zum gefeierten Schriftsteller emporhob bis in die Wahl der Volksgunst, momentan an die Spitze des Staates stellte, um ihn so denn Dienst tiefer in das Elend der Verbanung zu schildern.

Talentvoll, geistreich und überaus regsamhaft, hat sich Eliad als Schriftsteller, der Begründer der neuen Wallachischen Literatur, der Liebling der ganzen Nation, zum Parteihaupt eines Stuhles denselben erhoben.

Es wäre wahnsinnig ihm demungeachtet unter die Candidaten für die höchste Würde aufzunehmen, des Jahre 1848, namentlich aber seine Untriebe in Hauptquartire des Türkengeneralissimus im Jahre 1854 haben in das zur Genüge bewiesen dass es ihm weder an Willen noch an Ehrgeiz fehlt um an der Spitze eines Stuhles der Nation den andern zu tyranisiren und deshalb gehört er auch im Exil zu den höchsten Persönlichkeiten des Landes, wenn sich auch sein Träume so wenig wie die seines Hochfornehmenden Protector's verwirklichen dürfte der sich im Geiste bereits als halbunabhängigen Vicekönig eines vereinigten Romäniens sich, bei dem Eliad natürlich die erste Violine gespielt hatte.

Den fetten Kühen an der Donau-Dimbovizza folgte aber bad die magern von Eupatoria in Kolhis der künftige Reichkanzler des Vicekönigtumus mit dem fantastischen Titel eines Türkischen Bey geziert, fristet sich in Paris kümmerlich wie zuvor vom bitterm Brode des Exil, eines ärmlichen Daseins.

Schluss Bemerkung.

Aus den gesagten geht unwiedertstreitlich hervor, dass für den Augenblick nur zwei Namen Anspruch darauf haben, bei Regelung des Schicksals der Wallachei grundhaltung in Betracht gezogen zu werden.

Es sind diess die der beiden Bruder *Bibesco*, wenn jedoch unbefangen zu erwähnen, zu wesser Gunste in diesem Augenblike die Wagschalle sinken dürfte, müssten wir bereits das gesagte wiederholen.

Wir beschränken uns daher, in Kürze hervozuheben, dass selbst bei gleicher Verteilung von Luft und Schatten Fürst Stirbey in gegenwärtigem Augenblike den Vorzug verdient aus dem einfachen Grunde weil er bereits das ist: — *Beati possidentes* — seine Beibehaltung bricht mit einem Male allen Intriguen die Spitze ab, verletzt keine Empfindlichkeiten, Schützt Land und Volk vor neuen Umwälzungen, benimmt der Pforte und der Paciscirenden Mächten einen namhaften Anlass, zur Zwisst einen bedenklichen Zankapfel eines gefährlichen Zünder.

Wir müssen darauf verzichten irgendwelche Wahl in diesen von Parteiwuth und Habsucht durchfürchten und zerfarenen Ländern zu treffen, die alle befriedigen würde; darum wäre ihnen ein Fremder der Willkommenste und sie sein in ihrem Griffen gegen ihre Nationalen Brüder dass ihnen lieber ein Fremder Tirans wäre als einheimischer Titus, wo Eifersucht, Intrigue und alle Leidenschaft ihre Herrschaft üben.

Nachdem diess um durchhaus nicht angeht, so liegt es daher entschieden in Österreichischem Interesse, den Fürsten Stirbey zu stützen, zu halten — jedoch nicht um jeden Preis.

Hält Österreich den Fürsten, so ist es auch dem Lande eine gewisse Bevormundung daselben eine Ortschutz gegen willkürlichkeiten, unzukömmlichkeiten aller Art moralisch schuldig, es muss ein beständiger Einfluss auf ihn ausgeübt werden, um einerseits seine eigene Unterthanen eine Garantie für das Verhalten unseres Schüzlings zu bitten andererseits aber jene Vortheile für des Österreichische Interesse aus diesem Schutz verhältnisse zu ziehen die wir zu beanspruchen berechtigt sind.

Diess die Politik der unmittelbaren Gegenwart. Doch Fürst Stirbey ist nicht jung und noch weniger kräftig und gesund. Sein durch vielfache Anstrengungen aller Art abgenützter Körper drohte schon im verflorsenen Herbste zusammenzubrechen. Eine Klarsehende, weitanprüfende Politik muss sich daher auch schon jezt mit Vorkehrungen für die Zukunft beschäftigen, um sodann vom Gewicht des Augenblikes nicht überwältigt zu werden.

Welche Combination uns aber für die Zukunft die meist Günstigste Chancen zu bieten schein, darauf haben wir in Verlaufe dieses Elaborats bereits nachdrücklichst hingewiesen.

Anno 1856 Bukarest

ss Alfons Graf von Wimpffen

* * *

Raportul lui Stokera,

comisar imperial, asupra candidaților la tronul Moldovei devenit vacant după 1856, întocmit în timpul ocupațiunei austriace dintre anii 1854—1856, ce se află în arhiva de războiu de la Viena.

Pro memoria ueber die Candidaten der Hospodarswürde in der Moldau.

Zusammengestellt nach den erhaltenen und geschichtlichen Mitteilungen und Nottizen derverschiedenen Parteien im Lande.

I. Candidaten mit Chancen gewählt werden zu können.

1. *Michael Sturza* gewesener Hospodar der Moldau. Ist gegenwärtig in Paris wohnhaft, war im Jahre 1834 zum lebenslänglichen Fürsten erwählt und im Jahre 1849 wegen der Missbräuche in der Administration, mehr noch wegen seines allgemein verhassten Sohnes Grigori und durch die in Szene gesetzte Emeute gestürzt worden, welche aus dem russischen Consulate geleitet war und den Vorwand für die russische Occupation abgab.

Ein Mann von vielen Fähigkeiten und grossem Vermögen jedoch geizig und wenig rechtlich.

Hat viele Anverwandte im Lande die er während seiner Regierungs-Periode so geschickt begünstigte, dass man solches nicht allemein wahrnahm.

In politischer Beziehung neigt er sich hauptsächlich der russischen Partei zu, und ist als ehrgeiziger Egoist geneigt, solche zu verlassen, sobald seine Interessen und die Umstände es erwünscht und vertheilhaft finden.

Er ist im Lande allgemein bekannt und gekannt und steht mit den Diplomaten der Türkei, Frankreichs und Russlands in Relation.

Seine Agenten in Constantinopel sind: sein Schwiegervater Vorigide, dann Argiropulo und beinahe alle Banquiers.

Im Lande agiren für ihn: der Minister Stefan Catargi, sein Anverwandter Laskaraki Paschkan-Cantacuzino, die Gebrüder Asaki und Michalaki, der Postelnic Cornea, Postelnic Lipan, Postelnic Burghlelea, Spatar Burada u. s. w.

Unter dem Clerus hat er für sich zum Theile den Metropolitenn dann den Bischof von Huschi, und die meisten Klostervorsteher.

Er hofft viel durch sein grosses bares Vermögen zu erwirken, sowie durch seine Parteigänger die sehr zahlreich sind und im Lande durch ihr und sein Vermögen, ihre soziale und amtliche Stellung, sowie durch die geistliche Autorität eine sehr bedeutenden Einfluss hat und ausüben kann.

2. *Beizadea Dumitru Sturza*: Sohn des Fürsten Michael Sturza, verheiratete sich in der Wallachei und lebt gegenwärtig in Paris. Hat seine Studien in Preussen gemacht und ist ein grosser Preussenfreund. Er war ehemals General der moldauischen Miliz und führte bei ihr das preussische Uniformirungs, und Militär-Reglement ein.

Er sendete die Bojaren-Söhne in die Militär Bildungsaustalten (Kadetenhäuser) nach Berlin.

Er ist ein honetter rechtlicher Mann mit aristokratischen Grundsätzen, allein ueberaus geistig-arm.

Er hat keine eigene Partei, jedoch verlässt er sich im Bedarfsfalle auf jene seines Vaters, sowie auf die materielle Unterstützung durch sein Vermögen. Seit mehreren Jahren ist er aus den Lande abwesend und hielt sich in verschiedenen Städten Deutschlands, namentlich auch in Wien durch einige Zeit auf.

3. *Beizadea Grigore Sturza*, der zweite Sohn des gewesener Fürsten Michael Sturza. Gehörte damals zu russischen Partei und Stand auch in russischem Militärdienst. Jetzt befindet er sich in Constantinopel, in türkischen Militärdiensten unter den Namen *Miklis Pascha*.

Hat in der Wallachei geheiratet, ist ein intelligenter, energischer Mann mit aristokratischen Grundsätzen, jedoch geizig, habgierig und aufbrausend. Hat seine Studien in Preussen gemacht.

In der Moldau geniesst er einen äusserst schlechten Ruf aus Ursache seiner vielfältigen Erpressungen und schlechten Streiche, die er sich während der Regierungsperioden seines Vaters zu

Schulden kommen liess und deshalb hat er hielandes auch gar keine Partei.

Er hofft für seine gegenwärtigen Dienste von der Türkei wesentlich Berücksichtigung und Unterstützung.

4. *Grigore Ghyka* gegenwärtig Hospodar der Moldau. Ein rechtlicher, gefälliger und höflicher Mann, mit administrativer Befähigung unberständig, für den Fortschritt eingenommen allen unfähig solchen auszuführen; bigott, egoist, eigensinnig und hat die Schwäche seine zahlreichen Anverwandeten zu offen auf Staatskosten zu begünstigen.

Hat im Lande keine Partei, theilswegen der Schwäche und Corruption seiner Regierung, theils wegen des zerütteten Standes der Staatsfinanzen.

Im Jahre 1849 zur Zeit seiner Wahl war er Türkenfreundlich; im Jahre 1853 war er Russenfreundlich;¹⁾ im Jahre 1854 war er österreichischerfreundlich und im Jahre 1855 wurde er Turko-Franzosen-freundlich.

In Constantinopel stützt er sich auf Reschid-Pascha, den Logopheten Alistrachi, dann auf Photiadis und Constantiniadis. Unterhält eine intime, ununterbrochene Corespondenz, mit dem französischen Gesandten in Wien, den Herr Bourgeuney, und hat ueberhaupt eine eigene Leidenschaft für politische Correspondenzen, die er auch ausser den Fällern, wo es notwendig ist, mit den verschiedenen Diplomaten ueber selbst unwesentlichen Angelegenheiten anzuknüpfen pflegen soll.

Zwischen ihm und dem hohen Clerus, sowie einem grossen Theile der Bojaren waltet gegenwärtig eine grosse Spannung ab.

In Russland ist im nur ein Freund, nämlich sein Stifbruder General Harting geblieben.

5. *Vornik Lashar Cantacuzino Paschkan*, hat sich bereits zum dritten Male, gegenwärtig mit einer Belgierin verheiratet, nach dem er sich von seiner zweiten Ehegattin, einer Tochter des Fürsten Wogorides scheiden liess. Hält sich gegenwärtig ausser Landes in Deutschland warscheinlicher aber in Paris auf.

Ein Mann mit aristokratischen Manieren und anstrich-mittelmässigen administrativen Talenten, unmoralischer, ausschweifender

¹⁾ Erklärung unter N. 5.

Lebens art, sehr geizig, energisch, hat ein sehr grosses Vermögen und soll so ziemlich rechtlich sein.

Hat im Lande sehr viele Anverwandte, wurde im März 1853, während der Erkrankung des Fürsten Ghyka, durch die Türkei an dessen Stelle zum Fürsten ernannt, von Russland aber nicht angenommen, weil er zu jener Zeit, bei Beginne der orientalischen Frage, einen Fürstenwechsel nicht zugeben wollte.

Paschkan hat diese Gunst der Pforte damals durch die Verwendung seines vormaligen Schwiegervaters Vogorides erlangt, auf die er jetzt, in Folge der Scheidung von seiner Tochter, nicht mehr rechnen kann, ferner durch die Verwendung seiner Anverwandeten, dem Fürsten Michael Sturza, dem Fürsten Calimach, den gewesenen Botschafter in Paris, dann durch Musuris, endlich durch Geld.

Im Lande hat er seine Partei, es wäre dann, dass Sturza ihm einen Theil seiner Parteigänger abtreten würde.

In politischer Beziehung ist er noch nicht fest ausgesprochen, neigt sich aber sehr zur Französisch-Türkischen Partei.

6. *Vornik Theodoritza Balsch*, aristokratischer Grundsätze, ohne administratives Talent und Energie, wird in allen durch seine Frau geleitet, hat ein sehr geringes Vermögen.

In Constantinopel stützt er sich auf Reschid Pascha, ferner auf Faud-Effendi, dann Sadik-Pascha und seinen Schwager Vogorides. Geniesst die Gunst des Kais. russischen General Consuls Kotzebue, und des Kais. russischen Commissärs Duhammel sowie jene des Fürsten Gortschakoff.

In den amtlichen Funktionen die er bisher bekleidete, wurde er durch seine Frau zu vielfältigen Unzukömmlichkeiten und Missbräuchen verleitet.

Im Lande hat er nur eine kleine Partei, welche aus seinen Anverwandten und einigen Clienten besteht.

Mit den Bischof in Husch und einigen höhern Geistlichen ist er in einem intimen Freundschafts-Verhältnisse. In Constantinopel befindet er sich unter der Zahl der Candidaten für den Fürstentron der Moldau verzeichnet.

7. *Vistiernic Nicolai Rozet Rosnovan*, hat ein grosses Vermögen in unbeweglichen Gütern, aristokratischer Grundsätze, ohne allen administrativen Talente, träge, ausser Achtung, wird von seiner ehrgeizigen Frau und seinem Secretär geleitet. Hat bisher gar

kein öffentliches Amt bekleidet, da er nur nach der Fürstenwürde strebt. Lebt mit dem Metropoliten in sehr intimer Freundschaft und gehört zu den Ultras der russischen Partei. In Constantinopel hat er bisher noch keinen Agenten.

8. *Logophet Stefan Katarzi*, gegenwärtig Minister des Innern gehört mehr zur natzional-romanischen als russischen Partei, und bekleidete die höchsten Würden im Lande, ist jedoch sehr mittel-mässiger administrativer Befähigung und geringen Vermögens. Hat die Ansprüche seiner Anverwandten auf Kosten des Staatskasse zu begünstigen, so wie in einem allzu intimen Verhältnisse mit einer Anverwandten, der Frau des Logophet Balenesku, zu leben, durch die er geleitet und zu zahllosen Missbräuchen verleitet wird.

Im Lande hat er eine ganz kleine Partei und in Constantinopel hat er bisher keine Agenten ausser einer Unterstützung von seiten des gewesenen Fürsten Mihael Sturdza.

9. *Vornik Costachi Negri* Minister der öffentlichen Arbeiten, hat viele Jahre in Italien gelebt, besitzt ein unbedeutendes Vermögen, ist eigensinnig, jedoch ohne alle Energie und sozialistischer Demokrat. War im Jahre 1848 verbannt. Hat im Lande gar keine Partei.

Er wurde der Pforte bekannt durch seinen Anverwandten Vorigides und durch seinen Freund Ghyka von Samos.

Die Missionen mit denen er von Fürsten Ghyka nach Wien und Constantinopel betraut wurde, sowie die Freundschaft welche er mit Sadik Pascha schloss, haben in ihm den Ehrgeiz nach dem Fürstenthrone rege gemacht und er hegt Hoffnung in Rücksicht seiner an den Tag gelegten hervorragenden Sympathien für die Türken, sich als Candidat der Fürstenwürde zu sehen.

II. Nach dem Reglement berechnigte Candidaten, jedoch ohne alle Verdienste, sowie ohne Parteigänger und ohne aller Ansicht auf ihre Wahl.

1. Logophet Constantin Sturza	8. Vornik Theodoritza Ghyka
2. » Costekel Sturza	9. Logophet Niku Kanta
3. » Grigorasch Sturza	10. » Dumitru Paschkan
4. Vornik Grigorasch Sturza	11. » Theodor Balsch
5. » Vasilică Sturza	12. » Costin Catardgi
6. » Aleko Ghyka	13. » Petrake Rozet
7. Logophet Vasilică Ghyka	14. » Aleco Maurocordat

15. Vornik Niko Maurocordat	31. Vornik Aleko Sturza aus
16. » Jordaki Beldiman	Berlad
17. Logophet Nastasaki Baschota	32. » Grigore Done
18. » Jordaki Kostaki	33. » Grigore Karp
19. » Radukan Rozet	34. » Jorgo Vernaf
20. » Skarlat Rozet	35. » Aleko Katargi
21. Beizadea Costaki Sturza	36. » Grigore Sturza
22. Logophet Aleko Balsch	37. » Jenkuschor Kanta
23. Vornik Laskaraki Bogdan	38. » Dumitrake Mauro-
24. Vornik Niko Rozet	kordat
25. » Manolaki Chrisowergi	39. Beizadea Kostaki Ghyka
26. Logophet Grigore Krupenski	40. Vornik Aleko Kuza
27. » Janku Kantakuzen	41. » Dumitru Ralet
28. Vornik Aleko Kantakuzeno	42. » Janko Paschesko
29. » Skarlat Krupenski	43. » Nikulai Milo
30. » Laskaraki Rozet	

III. Personen ohne Berechtigung nach dem Reglementorganique demungeachtet mit einigen Chancen für die Möglichkeit ihrer Wahl.

1. *Fürst Nikolai Suzzo*, ein Mann mit Grundsätzen, energisch und administrativer Befähigung, kennt das Land sehr genau, ist binder, honnett, hat diplomatischen Takt und Talent, gemässiger Progresist, indifferenter für seine Anverwandten und hat die ersten Stellen mit Rechlichkeit verwaltet, Fanariot.

Als entschiedener Parteigänger Russlands hat er gar keine Aussicht bei der Türkei und dient um so weniger, als sein Bruder, der Dichter Suzzo, im Jahre 1813 in Tessalien die Revolution angezettelt hatte.

Seine Agenten in Constantinopel sind: Vogorides, sein Anverwandter, Kalimach, Argiropol, Fotiades, Mussuris und die exilirte Aristarch.

Im Lande zählte er die Intelligenz zu seiner Partei.

2. *Spatar Michael Kantakuzeno-Paschkan*, ihm mangelt der nach dem Reglementorganique vorgeschriebene Rang des Vornik; hat ein kleines Vermögen, keine Administrationsbefähigung und bekleidete bisher noch keinen öffentlichen Dienstposten.

Gehört zur türkischen Partei, zählt eine kleine Anzahl Anhänger im Lande; hat keine Agenten im Auslande.

3. *Vornik Petraki Mavrogeni*, jetzt Finanz-Minister, eingebore-

rener Fanariot und erzogen in Russland, war russischer Untertan, hat sich mit einer Griechin, die russische Staatsangehörige ist, verheiratet, besitzt kein anderes Vermögen, als jenes seiner Frau. Hat Anverwandte in Russland.

Als er nach der Moldau kam und mit den Fürsten Ghyka verwandt wurde, bekleidete er mehrere hohe Staatsposten.

Im Jahre 1853, während der russischen Occupation verwaltete er gleichzeitig drei Ministerien.

Er hat Sympatien für Russland und den griechischen Clerus; sein politischer Charakter hat sich bisher noch nicht recht ausgesprochen.

Fürst Ghyka selbst hat ihn als einen würdigen Candidaten für die Hospodarswürde vorgeschlagen.

SCHLUSS-BEMERKUNGEN.

Da schon seit lange her von den Kandidaten der Hospodarswürde kein anderer Nachweis an Verdiensten gefordert wurde, als die Gunst, welche man in Petersburg und Constantinopel zu erkaufen wusste, so haben die Bewerber auch bis jetzt unterlassen sich die für diesen Regenten-Posten nötige Befähigung zu erwerben.

Deshalb und weil nach der allgemeinen Ansicht nicht ein einziger der Kandidaten das allgemeine Vertrauen erweckt und gewusst, steht zu erwarten, dass bei der Wahl des Hospodars die Parteien in Uneinigkeit und Intriguen bis zum Skandal gerathen werden und dass jeder derselben mit seinen Parteigängern vereinzelt bleiben wird, da keiner der Competenten im Stande ist, noch die Eigenschaften besitzt und den erforderlichen grössern Theil der verschiedenen Parteien für sich zu gewinnen.

Wenn nun wirklich eine Wahl des Hospodars stattfinden soll, so ist zu wünschen, dass die Wahl desselben auf die laut Reglementorganique befähigten Candidaten beschränkt werde, oder dass das für den Fall der Tronerledigung eintretende und nach den Vorschriften des Reglementsorganique konstituirte provisorische Gouvernement solange fort zu wahren habe, bis sich die verschiedenen Partheien für einen Candidaten vereinigt hätten.

Jassy, am 17. Jänner 1856

(ss) Stoķera

K. K. Landes und I. Commissär

* * *

Raportul lui Simon,

agent austriac, către presidentul Țării Galiției, asupra încercării de rebeliune sârbo-bulgară, la Brăila în 1841.

Hochwohlgeborner Freiherr ! ¹⁾

Es haben sich in Ibraila Vorfälle ereignet, welche die grössten Besorgnisse erregt haben, glücklicherweise aber bereits beschwichtigt sind.

Am 23. Juli erfuhr die Ibrailaer Polizei, dass sich Zusammenrottungen von Bulgaren bilden, welche auf das rechte Donauufer übersetzen wollen; sie fand, dass sich etwa 40 solcher Leute bewaffnet in einen Chan (Wirthshause) versammelt hatten, und der Aufforderung auseinander zu gehen nicht Folge leisteten.

Am 24. Juli wurde eine geschriebene Kundmachung angeheftet gefunden, folgenden Inhalts:

Es haben sich bei 1500. Serbier und Bulgaren in Buzeu, Fokschany, Gallatz und Ibraila einverstanden auf das rechte Donauufer überzusetzen. Die walachische Regierung möge ihnen, da sie keine Walachen seyen, keine Hindernisse in den Weg legen, weil sie entschlossen seyen, den Uebergang mit Gewalt zu erzwingen, und grosses Unglück daraus entstehen würde.

Die Lokalbehörden von Ibraila, durch diese Haltung der Wiederspenstigen erschreckt, und bei der geringen Anzahl des dort stationirten Militärs, wovon der grösste Theil wegen der Unruhen auf dem rechten Donauufer zur Verstärkung des Donau Cordons verwendet ist, berichteten nach Bukarest und verlangten Instrukzion und Verstärkung.

Diesem Verlangen wurde von der Regierung zwar sogleich entsprochen, und Obrist Odobesko Chef des General Staabes, dahin abgesendet; allein ehe derselbe bei dem gegenwärtig aller elendesten Zustande der Postpferde nach Ibraila gelangen konnte, entwickelten sich die Verhältnisse daselbst. Die Insurgenten pflanzten Fahnen auf, ihre Anzahl vergrösserte sich auf mehrere Hundert, welche mehrere Häuser besetzten, und ein serbischer Offizier,

1) Polizeihofstelle Zl. 6523/3820 aus 1841 in Wiener Staatsarchiv für Innern.

Namens Tatitsch welcher von Serbien, wegen Theilnahme an den dortigen Unruhen, weggeschickt worden war, trat als Anführer auf. Die Localbehörden Ibraila's erkannten, dass die wachsende Anzahl der Insurgenten in Loco, so wie die Besorgnisse, dass deren noch mehrere von den bezeichneten Ortschaften, namentlich von Gallatz ankommen könnten, die grösste Gefahr für die Regierung und die Stadt mit sich bringen, beschlossen, da mittlerweile das Militär von den zunächst gelegenen Piketen, Verstärkung an sich gezogen hatte, Gewalt anzuwenden, und als die Insurgenten am 25. sich aus den Häusern der Stadt gegen den Hafen zogen, um sich einzuschiffen, wurde ihnen der Rückweg in die Stadt durch Militär versperrt. Die Bulgaren fingen sonach auf das Militär zu schiessen an, worauf dieses ebenfalls von seinen Waffen Gebrauch machte, und es entstand ein Kampf, wobei mehrere Bulgaren getödtet, und, etwa Zwanzig verwundet wurden. Mehrere derselben ertranken in der Donau, und etwa Zwanzig andere wurden gefangen. Der Rest zog sich in ein Magazin zurück.

Am 26. früh ergaben sich auch diese mit dem Anführer Tatitsch an die Behörden, und somit ist, wie die Regierung erklärt, die Sache in Ibraila wieder hergestellt worden.

Von der walachischen Militz sind ein Par Unteroffiziere und Soldaten getödtet und verwundet.

Ich beile mich Eurer Exzellenz hievon sogleich die Mittheilung zu machen, um den wahrscheinlich übertriebenen Gerüchten, welche diese Forfälle ganz sicher ins Leben rufen, und werde, falls etwa weitere bedenkliche Folgen sich entwikeln sollten, nicht ermangeln schleunige Kunde zu geben.

Genehmigen Eure Exzellenz den Ausdruck meiner ausgezeichneten Hochachtung.

Bukarest, den 27. Juli 1841.

Simon

An Se. des k. k. geheimen Rath und Galizischen Landes Präsidenten x. x. x. Herrn Freiherr von Krieg Excellenz.

Traducerea Memoriului lui Wimpffen¹⁾

Demnitatea de mare boer, rangul unui Vornic, — o vârstă de 40 de ani — dă dreptul după Regulamentul organic, rămas încă lege de bază în Principatele dunărene, la mult dorita, invidiata și totuși de neinvidiat, demnitate de Domn, al cărui Nimbus prin convenția dela Balta-Liman, dela durata pe viață, a fost mărginit la 7 ani.

Dacă ne-am hotări să scoatem în evidență dintre marii boeri ai Țării-Românești, pe aceia cari ar aspira la această demnitate și să-i caracterizăm în linii generale pe acei care, fie din partea țării, în caz de alegere, fie simplu numiți de Poartă în înțelegere cu Marile puteri, ar avea mai mulți sorți de izbândă, prin situația politico-socială, antecedente și capacitatea lor, să ia loc pe lista candidaților, trebuie să începem mai întâi cu aceia cari au mai avut această demnitate, deci cu mai multe drepturi. Dela aceștia, pe cari îi putem numi *candidați de drept*, vom trece la aceia ce s'ar putea numi *candidați de fapt*, cari prin ambiția lor proprie, prin partizanii, trecutul și influența ce o au atât în țară, cât și în streinătate, pot căpăta un loc în lista candidaților și în urmă trebuie să menționăm pe aceia cari deși până acum n'au ridicat pretenții, totuși în cazul unei alegeri, prin faptul că implinesc formalitățile legale, au dreptul să fie trecuți pe lista candidaților; pe aceștia noi i-am putea numi *candidați legali*.

Insfârșit, să ne fie îngăduit, oricât de îndepărtat ar fi viitorul, să aruncăm o privire și asupra acelor persoane, cari deși nu implinesc, pentru moment, condițiunile cerute de Regulamentul organic, totuși parte prin naștere și legături familiare, parte prin personalitatea și calitatea lor, au dejă pretenții, deci nu trebuie să fie trecuți cu vederea la clarificarea unei chestiuni așa de importante, nici aceștia, cu atât mai mult cu cât în istoria acestor țări pline de viitor, ei vor avea să joace un rol însemnat.

Credem că nu facem nici o greșală, dacă i-am numi pe aceștia ca *eventuali candidați la demnitatea de Domn*.

1) Actele acestea se numesc ale lui Coronini și se află în „Kriegsarchiv“, secția manuscriptelor fasc. 332 din anii 1854—1856; numărul lor se ridică la câteva zeci de mii.

I. Candidați legitimi

a) Foștii Domni pe viață.

1. Alexandru Ghica, fost domn temporar, între 1834—1842 ¹⁾.

Ca frate vitrig al fostului domn pământean, Grigore Ghica, ca cel mai în vârstă reprezentant al familiei celei mai vechi și mai avute din țară, deși de origină albaneză, totuși prin starea sa financiară, prin numeroasele antecedente și ținuta sa a reușit să fie preferat Fanarioților venetici, ca național și ca român.

Acesta încă pe când trăia fratele său, a avut însemnate funcțiuni în Stat, iar sub Kiseleff, ca spătar a organizat miliția țării. Prin modul cum a știut să se poarte în executarea slujbelor încredințate, ș'a atras simpatia celor două curți — Petersburg și Constantinopol — încât îl socotiră ca cel mai chemat pentru demnitatea de Domn.

Activ, inteligent, animat de cele mai bune sentimente, de o dreptate ireproșabilă, de un caracter cinstit, administrația din timpul domniei sale a fost exemplară și activă în diferite direcții, căpătându-și în felul acesta simpatia țării, nu însă pe a reprezentanților puterilor protectoare (Rusia și Turcia) la atacul cărora el se opunea întotdeauna cu o îndârjire, mai degrabă imprudentă, și a căror influență, căută s'o paralizeze prin înclinarea sa către Poartă.

Din această pricină însă, pierdă orice sprijin la Petersburg, iar Poarta, în urma tratatului dela Unkiar Ischelesi și a ajutorului ce primise în 1841 dela Ruși, fiind prinsă în sfera acestora, Rusiei îi fu ușor, folosindu-se și de intrigile boerilor făcute în preajma alegerilor la domnie precum și de complotul dela Brăila să obțină dela Poartă un firman de înlocuire în 1842, producând astfel un precedent fără exemplu în stabilitatea Domnilor în Principate.

Prințul Ghica părăsi domnia cu nume bun, el însuși foarte onorabil, cu toate că n'avusese nici puterea și nici voința să oprească dela despuerea țării, pe mării și micii funcționari.

După aceasta, Prințul Alexandru, trăi câțiva ani în Viena, către a cărei interese, chiar în timpul domniei, părea că înclină. Apoi plecă la Paris, Dresda și alte orașe mari din Europa.

¹⁾ La încetarea domniei lui Știrbei în vara anului 1856, a fost numit de Turci, Caimacan al Țării-românești.

În 1854, folosindu-se de împrejurările turburi, din acel timp, se înapoe la București și de atunci se stabili aici, unde locuiește și în prezent.

Energicul de odinioară, hotărîtul și inteligentul Alexandru Ghica este însă deja consumat.

Din cauza nedreptății și a lungului exil, moralicește zdrobit, în prezent purtătorul acestui nume, nu este decât o umbră a trecutului său, o firmă pentru orgoliul personal al familiei Ghica și a intrigilor josnice ale așa numitului partid anglo-turc, care prin neobosiți ca Colghun¹⁾ și intriganți ca C. Soutzo [Sutzaki] și alții de felul acestora, stăpănesc ambiția bătrânului; Acesta, căzut pe jumătate în copilărie, ș'a schimbat „otium cum dignitate“ cu tristul rol al unui om de pae, Ghica deci, în situațiuni cu totul schimbate, năzuiește spre acelaș Scaun de domnie, unde acum 18 ani, în plină putere a vârstei și cu toată elasticitatea unei energii necheluite, a putut ține piept dușmanilor.

Prin numele, antecedentele și quasi legitimitatea și prin influența și legăturile însemnate ce le are la Constantinopol și nu mai puțin prin partizanii ce-i are în țară, prin bogăția însemnată și prin nimbul popularității de odinioară, Ghica are întâietate între aspiranții la scaunul domniei, la care partidul anglo-turc îl preferă, dacă nu chiar din dragoste, apoi din ușurința de mănuire, candidatului lor propriu, vărul cu acelaș nume, logofătul dela Samos, Ion Ghica.

2. Când steaua lui Alexandru Ghica apuse, se ridică o alta și mai strălucitoare în țară, în persoana unui om nou, cu puteri tinere, plin de speranțe, de un talent desăvârșit, cu o inteligență rară și un spirit și caracter ales, care deși din o treaptă de boeri mici, se ridică la cele mai înalte demnități și slujbe de Stat.

În timpul administrației inteligente și bine-făcătoare a lui Kisseleff, în vârstă numai de 25 ani, tânărul Gheorghe Bibescu, dintr'o familie de boeri mici, din Craiova, în unire cu consulul general rus, Minciachi, a luat parte activă atât la alcătuirea Regulamentului organic, cât și la toate proiectele de legi, privitoare la justiția și administrația țării.

Însărcinat cu diferite misiuni însemnate, aprig apărător al

1) Colghun a fost consulul Angliei la București, acesta are scrieri însemnate asupra evenimentelor din Principate, publicate în Anglia.

chestiunilor naționale și literare, secretar de Stat în timpul lui Alexandru Ghica și secretar general activ al adunării naționale—prin căsătoria cu o Brâncoveancă, încuscrit cu cele mai însemnate familii din țară și în posesia unei averi frumoase, aparținea Bibescu, încă din timpul domniei lui Ghica, clasei celei mai alese de boeri.

În timpul intrigilor pentru alegerile la Domnie, nu cră nici vorbă de candidatura sa, până când el în calitate de secretar general al Adunării naționale printr'o cuvântare înflăcărată și spirituală, care până astăzi încă a rămas o capo d'operă de stilistică românească, arătând toată seriozitatea chestiunii în cuvinte alese și sfătuitoare a îndemnat, spre binele patriei, pe alegători să lepede orice personalitate de partid și orice coterie și să se gândească numai la binele națiunii.

Până atunci voturile între candidați erau aproape egal împărțite—Marele ban Iordachi Filipescu, grecul, avea aproape 40, Constantin Cantacuzino, cam tot atâtea, Marele logofăt dela justiție Barbu Dimitrie Știrbei, cele mai multe, cam 60 de voturi—când deodată spre uimirea tuturor și bucuria majorității poporului numele lui Gheorghe Bibescu, cu majoritate zdrobitoare, fu scos din urna de voturi.

Dacă guvernarea domnitorului Gheorghe Bibescu, n'a corespuns așteptărilor, pe care țara ar fi putut, judecând după antecedente, să le aibă, cauza pe deoparte stă în strânsă legătură cu împrejurările externe ale mișcărilor generale ce au început să se ivească în Europa întreagă la 1848, iar pe dealta, nu mai puțin cu slăbiciunea caracterului său, care din pricina strălucitei lui iscusinși, nu se putea observa dintr'odată. Adesea ori el se lăsa să fie influențat mai ales de soția cea de-a doua, despotica și răutăcioasa soție ce se despărțise de spătarul Ghica, și pe care Bibescu când fu ales domn, după ce se despărțise de prima soție din pricină că era suferindă, o luă în căsătorie. Soția aceasta în tot timpul guvernării lui precum și după aceea, rămase geniul său rău, făcându-l să comită multe nedreptăți și înstreinându-l de mulți prieteni.

Cu toate acestea, guvernarea de șase ani a lui Bibescu, a fost pentru țară, una din cele mai binecuvântate — s'au clădit în orașe străzi, la țară șosele, s'a făcut reforma administrativă

și judiciară, s'a dat importanță literaturii și s'au ridicat cele mai însemnate clădiri în București.

Slăbiciunea generală a caracterului său, cu toate aceste servicii incontestabile, nu poate fi tăgăduită, cu atât mai mult, cu cât ea stă în strânsă legătură cu toate actele sale de guvernământ.

O administrație însă, oricât ar fi fost ea de energică, n'ar fi fost în stare atunci să stea împotriva presiunii duble, care s'a desfășurat în evenimentele din 1848, pe deoparte agitațiunile crescânde a partidului revoluționar, pe de alta uneltirile reprezentanților Puterilor protectoare.

Acțiunea revoluționarilor, cari ca pretutindenea lucră sub masca naționalismului, care a dat prilej să intervină misiunea importantă a Consulului general rus Duhamel, și înfârșit revolta militară dela Islaz, Caracal și Craiova, au fost fapte în strânsă legătură cu mișcările revoluționare, cari pe atunci turburau Europa, făcând imposibilă și în Muntenia, orice exercitare a autorității guvernului.

Oscilând între excesele partidului popular și îmboldirile influenței rusești, nu putu Gheorghe Bibescu să se țină curat de orice bănuială, că ar încuraja în ascuns acțiunea partidului național, mai ales că prins de un îndrăsneț vis de mărire, începuse să cocheteze cu tendințele Daco-românismului.

În acelaș timp îi lipseă în momentele decisive curajul hotărîrii, amenințat de fanatici¹⁾, ș'a atras asupra-și o triplă presiune; pe aceia a principiului național, pe care măgulindu-l, îl făcu revoluționar, apoi prin purtarea sa, neîncrederea Rușilor și în sfârșit ura Porței, al cărui orgoliu, l-a suportat adeseaori, cu toată mândria imunității naționale, ca odinioară când eși întru întâmpinarea Sultanului la Dunăre.

Ingrozit de împrejurările momentului, plecă alesul poporului din București, părăsind puterea la Buzău, se îndreptă spre Brașov în așteptarea momentului favorabil, ce numai veni.

Dela părăsirea scaunului domnesc, se ținū Bibescu departe de chestiunile politice, petrecându-și timpul, când la Paris, când la Viena.

Prin iscusința de netăgăduit, perfectă cunoștință a țării, experiența, caracterul neprihănit și înfârșit prin marea lui popu-

1) A fost atacat de Mitică Krețulescu.

laritate câștigată prin gentilețe și prin lunga durată a slujbelor sale, are fostul Domn încă un loc însemnat printre oamenii țării.

Cu toate acestea, până acum nu s'a arătat că ar dori să recapete demnitatea pierdută, n'a încercat nici măcar ca Alex. Ghica, prin uneltiri împotriva fratelui său, actualul Domn, cu toate că ar fi avut de răsbunat oarecare injurii — dacă nu trădare — cari au adus o încordare de neînălăturat între frați.

Cine privește, cu toate acestea, netulburat de partidele politice, descoperă privind cu claritate printre simpatiile și antipatiile personale, cercetând pe oamenii liniștei, ai ordinii și ai situației, că numele lui Bibescu și Știrbei, ies la iveală. Și pentru aceasta trebuie, când se va întâmpla să vie chestia despre viitorul țării, ca numele fostului Domn, să nu fie lăsat uitărei. Dacă este incontestabil că în slăbiciunea caracterului său nu există o năzuință spre recăpătarea puterii, caracterul soției sale însă, care în exil a învățat puțin și, desigur, n'a uitat nimic, îi stă în ajutor spre întărirea acestuia.

II. Domni temporari

3. Barbu Dimitrie Bibescu, domn temporar, mai mare decât celalt frate cu 6—7 ani, prin adopțiunea unchiului din partea mamei, Știrbei, moștenitor al acestui nume și a unei averi însemnate în Oltenia, a condus în timpul lui Alex. Ghica cu multă înțelepciune ministeriile de Culte și Justiție, iar sub fratele său internele și apoi cu sfatul și fapta părtaș la multe chestiuni de administrație, instrucție, agricultură și comerț, cu toate acestea nu destul de curat de invinuirea că prin uneltiri și tot felul de intrigi săvârșite în departamentul său a căutat să înlătore pe frate în folosul său personal, cu toate că nu l'au părăsit în momentele cele mai grele; dela 1849, prin convenția dela Balta-Liman a fost numit și investit domn al țării, pe timp de 7 ani.

Inteligent, activ, întreprinzător, bun administrator, prin lungi experiențe, câpătând încrederea oamenilor, acasă bun gospodar și numai puțin minunat om de finanțe decât conducător, totuși nu scutit de acuzarea „de nepotism“ și de slăbiciunea de a fi lingușit; până la un grad energic, dar slab și iertător și în interesele sale proprii fără demnitate; caracter politic inviolabil și în același timp foarte mândru față de oamenii țării și arogant, pentru

aceasta nepopular în viața de toate zilele, totuș prin norocul de a avea o minunată soție, care prin virtuțile sale personale, știe să mai nezească nepopularitatea soțului, este actualul domn al Munteniei, un curios amestec de calități minunate cu altele foarte rele.

Cu toate acestea, el este în actuala constelație prin calitățile sale de netăgăduit și forța împrejurărilor, omul momentului, omul necesității.

III. Candidați de fapt.

Printre acei bărbați pe care întâmplarea, lupta de partid, interesele familiare și legăturile personale, i-ar îndreptăți să fie unși în biserica Sărindar pentru primirea sceptrului și chiar grijele domniei, stă în frunte, prin multe antecedente câștigate și prin exercitarea de două ori a puterii supreme, fostul Caimacam al țării, *Constantin Cantacuzino*, care prin descendență feminină, se trage dintr'o familie împărătească efemeră de neam fanariot, de prin Evul mediu, din Bizanț, iar prin descendență bărbătească, urmaș al vechei familii naționale boerești, Mărgineanu, a fost în timpul lui Alex. Ghica, ministru la Culte, și apoi însărcinat cu multe demnități înalte, cu toate că mai mult pare decât este „mehr die Würde, als die Bürde“; Cantacuzino a aparținut deja listei de alegere din 1843 printre candidații de frunte, când alegerea lui Bibescu l'a uimit atât pe el, cât și pe toată lumea. După aceasta, în urma catastrofei, care țări cu sine și pe Bibescu, în timpul repedei schimbări de guvernământ, fu numit de către dubla ocupațiune Ruso-Turcă, Caimacam, demnitate ce trebui s'o îmbrace iarăși când Rușii prin ocupația dela 1853—1854, siliră să plece rivalul său Știrbei, ce-l întrecuse la alegerea de domnie după convenția dela Balta-Liman.

La retragerea Rușilor în vara anului 1854, a fost numit de către generalul rus Bourbery, ca Prezident al Sfatului Administrativ, îmbrăcat încăodată cu cea mai înaltă demnitate; cu caracterul său mlădios, a reușit să preîntâmpine furtuna, menținându-se până când Austriacii ocupând țara, prin convenția din 14 Iunie 1854, au obținut reîntoarcerea Domnului Știrbei, îndepărtându-l dela locul cu foarte mare răspundere, pe care mai mult l'a incurcat, decât l'a condus.

Singurul lucru bun ce se poate spune despre administrația lui

Cantacuzino, e că s'a căsnit tot timpul să prevină diferitele calamități ce se abăteau asupra țării prin sacrificiul său personal.

După dorință și la nevoie, ortodoxă sau mahomedană, anglo-turcă sau austriacă, ici colo chiar naționalistă, politica cantacuzinească, cochetează cu toți, gata oricând să se plece, niodată să se opună. Ca să facă pe placul tuturor, ea nu făcî nici un partid, unindu-se doar cu mândria nulităților.

În anul 1849, cu toate pretențiunile, care prin repedeza desfășurare a lucrurilor mai mult, decât prin curagioasa apărare a intrigilor viclene a lui Fuad Efendi și nu mai puțin ale brutalului Omer Pașa, știu Caimacanul să aducă, sfărâmurilor armatei austriace, din Transilvania, cari nu din cauza vitejiei dușmanului, ci din pricina nepregătirei se răspândise în Muntenia, ajutoare însemnate, ce-i fu răsplătite de Curtea imperială.

În 1854, constrâns între retragerea forțată a aceloră ce-i căpătase protectori și cari îl îmbătase cu ideia isbândeii și între ocuparea țării de către Austriaci, reuși Președintele guvernului cu înțelepciune și lingușire să indulcească toate neajunsurile.

Fără mulțumirea de a-și fi făcut un partid, plecă dela putere, deși nu cu mare plăcere, fără să fi făcut nimănui nici un rău.

Prea slab și fără însemnătate, după ce s'a retras dela putere n'a avut curajul să se prezinte ca șef al unui partid și să ia poziție, ca fost Caimacam, împotriva Domnului și aceasta mai degrabă din cauza lipsei de voință, decât a lipsei de experiență și de energie, totuși trebuie să-l punem în fruntea listei, de oarece fostul Președinte al Sfatului Administrativ, este prieten de puțin folos și dușman nepericulos.

Pentru un politician al machiavelismului, fără căutarea mijloacelor, dacă voește să conducă afacerile Principatului cu energie și înțelepciune, după plăcerile sale și pe Domn să-l facă să joace cum îi cântă, este Cantacuzino, omul cel mai comod [Strohmann], cel mai de recomandat.

O altă nulitate în rândul candidaților de fapt, de data aceasta cu totul lipsită de calități, este *Beizadea Constantin Ghica*, cel mai mare fiu a lui Grigore Ghica, pe acesta întâmplarea nașterii sale, l'a făcut Mare Ban și *președinte al* tribunalului suprem și apoi interesele private ale clientelei sale și ambiția generii lui, consulul general francez, Poujades, îl fac foarte capricios, ca să aibă pretenție să urmeze tatălui său în domnie, capriciu

la care ține cu toată îndărătnicia. El n'are nici un partizan în țară, și nici nu se bucură de atenția cuiva și apoi n'are nici o altă calitate, decât doar că-i din neamul unui fost Domn.

Beizadea Constantin Sutz, căruia îi lipsește talentul și experiența administrativă, viața privată și averea cu totul sdruncinată, ca și toți cei înrudiți cu el, este un grec înfocat, întrupează întreaga ură a poporului românesc, ca adevărat fanariot.

După moartea, de curând întâmplată la Carlsbad al celui mai înfocat doritor de domnie, marele vornic, Alecu Ghica, poreclit — căciulă mare, — rămâne în locul lui vărului său, neobositul și mult pomenitul, *Ion Ghica*, fost Caimacam și în prezent logofăt la Samos. Acesta este protejatul lordului Stratford Redcliffe și a trabantului său Colghun, precum și speranța și steaua partidului Anglo-Turc și a celui Daco-Român, în Principate. El este unul dintre cei mai energici în intrigi de tot felul și prin șederea timp de mai mulți ani în Constantinopol, precum și prin rolul ce l'a jucat în 1848 și '49, este destul de cunoscut, ca să mai fie descris.

Prin partizanii și legăturile ce le are în Constantinopol precum și prin sprijinul Englezilor, de a căror încredere se bucură peste măsură de mult, pentru favoarea căroara de altfel a fost numai exilat la Samos, trece printre candidații cei mai de temut, cu toată spărtura ce a produs în lagărul naționaliștilor, pentru care lucru de altfel s'a înstreinat pe toți prietenii mai dinainte ca Eliad, Tell și consorții, făcându-și-i dușmani de neîmpăcat, încât l'a făcut să se certe și cu socrul său Mavros, amic al Rușilor. Voturile care ar fi putut să le aibă, în caz de candidare, de partea sa și le-a pierdut printre partizanii din țară, tot din această pricină și acum toți jură răsbunare împotriva colegului de altă dată și dușmanului de moarte a lui Eliad.

IV. Candidații legali.

Printre aceștia trebuiesc trecuți diferiții mari demnitari, cari au gradul unui Ban sau a unui Mare Vornic, cum aceștia au prea puține șanse la alegere, vor fi pomeniți numai în treacăt.

Demnitatea de Ban a mai avut-o după marele ban Constantin Ghica și fostul *spătar Herescu*, din toate punctele de vedere om

rău, ca formă exterioară politicoasă, creiaură rusească cu totul dat acestora, și de către Partidul național numit Ciocoi și Muscal.

În vara anului 1854, la intrarea Turcilor în țară, dispărură la început pentru ca să apară apoi și să meargă în lagărul turcesc cel dintâiu, ca să sărute mâna lui Ibrahim Pașa, ca și mai târziu generalismului Omer Pașa; un om fără nici o considerație, și fără pretenție.

De ultimi aparține și *Banul Ion Vulpe Filipescu*, actualmente ministru de justiție, boer de vremea veche, din pricina vârstei prea înaintate, stă departe de orice combinație. Acesta a fost ridicat de Ruși în ocupația recentă, la rangul de mare ban, n'a fost însă, recunoscut de Domn, fiindcă s'a opus Turcia, acesta este superior des amintitului Ex-Caimacam Const. Cantacuzino, precum și actualului ministru de interne, marele *comis Emanuel Băleanul*, membru al unei familii din cele mai vechi, foarte bogate, mult timp dușmanul cel mai aprig al Domnului, iar în prezent cu o prietenie ce se ține cu așa cea mai subțire.

Studiile și le-a făcut în Germania și nu-i plecat spre interesele Austriei, e însă mărginit, infumurat și foarte ranchinos; De mult timp și-a pierdut experiența conducerii treburilor Statului, și ar fi în acest post, jucăria prietenilor și instrumentul egoistei și intrigantei sale soții.

Un loc foarte însemnat printre mari vornici, are prin vârstă și rang, expermentatul și spiritualul, totuși trăitul *Const. Cornescu*; apoi prin talentul și experiența sa, fostul secretar de Stat, actualul președinte de tribunal *Iancu Manu*, bărbat cu bune calități încărunit în intrigi, însă înclinat partidului rusesc și din cauză că-i fanariot, fără nici o simpatie în țară, și fără șansă de alegere.

După vornici vin apoi cei cu demnitatea de mare și mic logofăt. Printre aceștia se găsesc două nume însemnate și anume: logofătul *Câmpineanu* și *Slătineanu*, primul din partidul anglo-turc, secundul din cel rusesc. Ambii s'au distins la departamentul cultelor și aparțin ambii de familii foarte însemnate. Logofătul *Ion Oteteleșanu*, un bărbat care datorit spiritului și speculației, a ajuns foarte bogat, ridicat dintr'o mică familie de boeri, din Craiova, iar în prezent administratorul, nu fără folos și după cum pare nestânjenit de nimeni, a Finanțelor țării; Nici unul din aceștia, n'au ambiția să candideze la demnitatea de Domn.

Ar mai fi apoi la această categorie de adăugat, încă logofătul *Nicolai Băleanu*, actualul șef al departamentului de finanțe și justiție, și *Ion Vulpe Filănescu* (junior), ambii fără nici o șansă. Apoi logofătul *Ion Bibescu*, care este mai mult o caricatură a ambilor săi frați, de altfel fără pretenții: În sfârșit, marele logofăt, *Beizadea Scarlat Ghica*, care din pricina relei sale stări familiare, și-a pierdut situația de-a fi fiul prințului național Gri-gore Ghica.

V. Candidați eventuali.

Printre tinerii din țară cari n'au intrat în treptele boerești, din cauza vârstei, dar cari în viitor, prin situația lor personală și mai cu seamă prin legăturile lor familiare, vor putea avea pretențiuni și în acelaș timp oarecare posibilități, trebuiesc tre-cuți mai întâiu cei ce se înrudesc cu familia Ghica, ca uni ce vor putea avea mai multe șanse și drepturi din cauza numeroasei clientele ce pot avea în țară.

Dintre aceștia ca cel mai chemat apare *Beizadea Dumitru Ghica*, bărbat de aproape 40 de ani și deabea în treapta a treia a ierarhiei boerești, Agă¹⁾, egal în demnitate cu prefectul de poliție al Bucureștiului. Studiile și le-a făcut în Germania și a servit întâi în armata bavareză și apoi în cea rusească; cultivat prin multe călătorii în streinătate; are sentimente nobile, ca-racter loyal și minte ageră. Este energic și activ. Păcat însă că-și întunecă aceste distinse calități prin o mândrie fără seamă, ce-l urmărește pretutindeni, chiar și în viața familiară.

Dintre toți membrii tineri ai familiei Ghica, locul cel mai însemnat îl câștigă nepotul de frate și moștenitorul prezumtiv al fostului Domn, *Alexandru Gheorghe Ghica*, cu talent diplomatic, cu puțină educație germană, n'a avut până acum nici o însărcinare politică, fiind dușman al Domnului și păcat, face parte din nețul partidului anglo-turc, care l'a înstrăinat de interesele austriace.

La rând vine apoi iarăși familia Bibescu, care printr'un foarte ciudat joc al împrejurărei, pare că-și începe iarăși jocul riva-lității și în această generație cu cel al verilor.

Fiul actualului Domn, *Beizadea Gheorghe Știrbei*, tânăr foarte prezentabil, crescut în Franța, cu educație militară, fă-

1) Agă eră prefectul poliției Capitalei.

cută în armata franceză, în prezent spătarul miliției muntene, în care pe încetul caută să înlocuească ținuta și disciplină ru-sească, cu cea franțuzească; posedă însă, mai mult știință teoretică, decât practică, pe care desigur cu timpul ș'o va apropia, până acum, neavând încă nici o ocazie; este de o natură mai mult retrasă și închisă și impulsul spre dorința de a râvni la domnie îl dă tatăl său. În toată ținuta lui însă nu respiră decât spiritul francez, pe care cu siguranță că-l va introduce și în ținuta politică, când va avea ocazie.

Domnul Bibescu are deasemenea un fiu mai tânăr, pe *Nicolae Bibescu*, la fel în serviciul Franței și se află în prezent cu armata colonială în Algeria.

Fiul cel mare din contra, *Grigore Bibescu*, prin adopțiune din partea bunicei, moștenitor și purtătorul numelui mult bogatei familii Basarab Brâncoveanu, care a dat cei mai mulți domni țării, actualmente Maior de Cavalerie în regimentul 4 de Ulani, trebuie trecut printre eventuali candidați la domnie, înaintea tuturor celorlalți; de altfel singurul în care își are toată speranța guvernul imperial. Acesta deși a fost crescut în Franța, totuși din pricina lungului serviciu ce l'a făcut în armata austriacă, cu siguranță va fi căpătat de partea intereselor aceștia și va avea nădejde în Austria în caz de candidare.

Este înzestrat cu experiență, cu tact și când va fi concurentul celorlalți, va câștiga ușor în țară prin nimbul numelui său, prin averea și clientela sa și mai ales prin Ajutorul Austriei, va ajunge prin aceasta cu siguranță ca Bibescu-Brâncoveanu, să reușească.

Tot în familia Bibescu, mai este apoi ginerile domnului Bibescu, *Colonelul Ion Florescu*, cu foarte bogate experiențe, în prezent ocupat în direcția clădirilor și a comunicațiilor, energic, muncitor, foarte corect în viața familiară și socotit ca cea mai bună capacitate din țară.

Dacă el nu dorește domnia, cu siguranță va fi îndemnat la aceasta de soție, ca fică de fost Domn.

Mențione câștigă înșfârșit printre elementele tinere și fiul cel mai mare a fostului Caimacam *Ion Cantacuzino*, tânăr cu experiențe, în timpul administrației tatălui său, fost ministru la justiție, de care nu s'a despărțit fără să nu-și atragă privirile concetățenilor asupra sa; și el deasemenea foarte corect în viața familiară și desigur cu multe speranțe.

VI. Capacitățile țării.

În sfârșit, pentru o și mai complectă lămurire, trebuie să mai menționăm câteva nume, cari deși nu aparțin categoriilor amintite, totuși prin antecedentele lor au dreptul de a fi pomenite, dacă cei doritori de domnie, trebuie să fie cercetați.

1. Unul dintre aceștia este *Eliade Rădulescu*, dintr'o familie de boeri mici, dela Târgoviște, dotat cu un foarte rar talent literar, unit cu o mare agilitate politică de jurnalist dibaciu; Scriitor sărbătorit, cu foarte multă simpatie la popor, ajuns până la conducerea țării, iar în urma revoluției, exilat. Foarte talentat, spiritual și în acelaș timp vioi, Eliade este întemeietorul literaturii noi muntene și răsfățatul națiunii, care poate să-l ridice ca partizan printre candidații la domnie.

În urma celor întâmplate în 1854 în lagărul Generalisimului turc [Omer Pașa], ne arată că lui Eliade îi lipsește atât voința, cât și ambiția de a dori să ajungă pe scaunul domniei spre a tiraniza pe alții, din care cauză stă în exil spre ciuda protectorului său, care îl socotește prin spirit ca un vice rege al Românilor uniți, cărora Eliade le-a închinat primul cânt.

Vacelor grase dela Dunăre și Dâmbovița le-a urmat însă, în curând cele slabe din Eupatoria, în Kolhis, cancelaria viitorului vice-rege, împodobit cu faimosul titlu al unui Bey Turc, se află la Paris, unde se hrănește din pâinea amară a exilului.

I N C H E E R E.

Din toate acestea reese că pentru un moment numai două nume es în evidență, în aranjarea viitorului Principatului Țării-Românești; cei doi frați Bibescu, pentru care din aceștia doi, se va aplecă cumpăna balanței, se va vedea.

Ne mărginim însă, să spunem pe scurt că pentru un moment Prințul Știrbei are mai multe șanse deoarece este „beati possidentes”. Menținerea lui sfarmă dintr'odată toate intrigile, nu rănește nici o sensibilitate, apără țara și poporul de revoluție și răpește Porței și puterilor protectoare, ocazia însemnată a împărțirii mărului discordiei.

Pentru aceasta trebuie renunțat la orice alegere în aceste țări sdruncinate de ură și de ambiția de partid, care ar mulțumi pe toți, de aceia un strein le-ar fi bine venit, în situația actuală,

fiindu-le de un mai mare folos un tiran strein, decât un Titus național, peste tot domnind invidia, intriga și pasiunea.

Dacă aceasta nu se poate întâmpla, rămâne hotărit ca în interesul Austriei să fie susținut Prințul Știrbei, — totuși nu cu orice sacrificiu.

Menține, și intervine pentru păstrarea lui Știrbei, Austria, are asigurată tutela asupra țării, deci trebuie s'o apere împotriva oricărui arbitrar, trebuie însă exercitată asupra Prințului o influență stăruitoare, pentru ca pe deoparte să oferim supușilor săi, o garanție pentru păstrarea favoritului nostru, iar pe de alta, să câștigăm orice avantajii am avea de revendicat.

Aceasta este politica actuală. Prințul Știrbei însă, nu-i tânăr, nici puternic și nici sănătos. Puterile sale sufletești și corporale, cheltuite spre a se putea menține în împrejurările trecute, l'au sdruncinat și în toamna trecută a fost pe pragul morței. O politică clar văzătoare, trebuie să se ocupe chiar de pe acum cu dispozițiunile pentru viitor și să nu se lase copleșit de greutatele momentului. Cred că am arătat ce combinații trebuie să ne preocupe în viitor, în acest mare elaborat.

Anul 1856 București

Alfons Graf von Wimpffen

* * *

Traducerea memoriului lui Stokera

I. Candidații cu șansă de alege.

1. Fostul domn *Mihai Sturza*, care în prezent locuiește la Paris. Bărbat foarte capabil, bogat însă sgârcit și puțin onest. În țară are foarte mulți prieteni ce și-a făcut în timpul domniei. În 1834 a fost ales domn pe viață, dar în 1849, din pricina relei administrațiuni, poate chiar din cauza relei purtări a fiului său Grigori, cât și din cauza mișcării susținută de consulul rus, a fost detronat, iar țara ocupată de trupele rusești.

În legăturile politice, înclină către Rusia, este însă în stare s'o părăsească imediat, ce ar simți că nu-i aduce destule foloase. El stă în foarte strânse legături de prietenie și corespondență cu diplomații Turciei, Rusiei și Franței.

La Constantinopol are numeroși agenți ca: tatăl său vitrig Vogoride, Arghiropulos și aproape pe toți marii bancheri.

În țară pentru el lucrează: Ministru Ștefan Catargiu, Lasca-

rachi Pașcanu-Cantacuzino ruda sa, frații Asachi și Mihalachi postelnicii: Cornea, Lipan și Burghilea, spătarul Burada și alții.

De-asemenea Sturza se bucură de foarte mare simpatie și printre clerici; așa este bun prieten cu Mitropolitul, cu Episcopul de Huși și aproape cu toți stareții de Mănăstiri.

Are mari speranțe să reușească, ajutat de marea-i bogăție precum și prin sprijinul numeroșilor partizani ce-i are, cei mai mulți în slujbe de Stat, iar restul clerului sperând să-l capete prin concursul autorităților bisericești.

2. Beizadea *Dumitru Sturza*, fiul prințului Mihai Sturza, căsătorit cu o munteancă în prezent la Paris. Studiile și le-a făcut în Prusia și-i un foarte bun prieten al acesteia. A fost comandantul general al miliției moldovene la care a introdus disciplina și uniforma prusiană. A trimis mulți fii de boeri moldoveni în școlile militare dela Berlin. Este un bărbat onest, cu maniere aristocratice însă cam sărac cu duhul.

În țară n'are nici un partid, totuși poate conta pe cei ai tatălui său la nevoie și pe averea de care dispune.

Din țară lipsește cam de multă vreme și-și petrece timpul prin orașele din Germania și din când în când chiar și pe la Viena.

3. Beizadea *Grigore Sturza*, al doilea fiu a lui Mihai Sturza. Energic, inteligent, cu maniere aristocratice, totuși sgârcit, lacom și violent. Și acesta și-a făcut studiile în Prusia.

A aparținut partidului filo-ruș și a fost în serviciul militar al Rușilor.

Acum se află în serviciul Turcilor, la Constantinopol, sub numele de Muklis Pașa.

S'a căsătorit în Muntenia.

În Moldova se bucură de o foarte proastă reputație, din pricina deselor scandaluri și violențe ce le-a făcut în timpul domniei tatălui său, din care pricină, n'are absolut nici un partizan. Speră în caz de candidare la tron pe sprijinul Turcilor pentru care lucru de altfel a intrat în serviciul lor.

4. *Grigore Ghica*, actualul domn al Moldovei. Onest, delicat și politicos, cu puține daruri de administrație, în ceiace privește progresul; este bigot, egoist, capricios și are slăbiciunea căpătuirii pe seama Statului a numeroaselor sale rude.

În țară n'are nici un partid, parte din pricina slăbiciunei și a corupției guvernului său, parte din starea precară a finanțelor.

În 1849 cu ocazia alegerii, eră partizan al Turcilor, în 1853 al Rușilor, în 1854 al Austriacilor, iar în 1855 al Turco-francezilor.

La Constantinopol se bizue pe sprijinul lui Reschid Pașa, pe a logofătului Alistrachi, apoi pe a lui Fotiadis și Constantinidis. Intreține corespondență intimă și asiduă cu Ministrul Franței la Viena, Bourgeny și are mare slăbiciune pentru corespondență politică, pe care chiar în afară de cazuri de trebuință, îi place s'o întrețină cu diferiți diplomați și în cazuri ce nu-l privesc.

În prezent între el și marii boeri precum și clerul înalt, există mare încordare.

În Rusia are un singur prieten pe fratele său vitreg, generalul Harting.

5. Vornicul *Lascăr Cantacuzino-Paşcanu*, bărbat cu maniere aristocratice și cu oarecare talent în administrație, imoral însă, depravat, foarte sgârcit, energic și foarte bogat. S'a căsătorit de trei ori, în prezent cu o belgiană, după ce s'a despărțit de soția dea doua, o fiică de a prințului Vogoride.

În prezent e în străinătate în Germania, petrecându-și vremea acum probabil la Paris.

În țară are numeroase rubedenii și în Martie 1853, în timpul boalei domnului Ghica, a fost numit de Turci în locul acestuia, Rusia însă, n'a vrut să-l recunoască, deoarece n'a vrut ca la începutul conflictului chestiunelor orientale, să se mai facă vre-o schimbare.

Pașcanu a reușit să capete atunci bunăvoința Porței, datorită intervenției socrului său Vogoride, pe care acum despărțindu-se de fica sa, nu mai poate conta. Acum poate spera pe concursul rudelor, pe a Prințului Mihai Sturza, Prințului Calimah, a fostului Ministru în Paris, apoi pe Musuris și în sfârșit pe bani, căci dispune de averi imense.

În țară are partizanii săi, la care s'au mai adougat în ultimul timp și câteva din rudele lui Mihai Sturza.

În privința legăturilor politice, nu-i stabilit, înclină însă spre partidul Franco-Turc.

6. Vornicul *Tudoriță Balș*, fire aristocratică, fără talent și energic în administrație, este condus peste tot de soția sa și nu-i prea bogat.

La Constantinopol nădăjduște în ajutorul lui Reschid Pașa,

Fuad Efendi, Sadik Paşa şi a cumnatului său Vogoride. Se mai bucură de favoarea Consulului general rus, Koşebue, de a comisarului general rus Duhamel, precum şi de aceia a prinţului Gorceacoff.

În slujbele ce le-a avut până acum, exercitate destul de prost, s'a lăsat a fi condus de soţia sa.

În ţară, are un partid foarte mic, care-i compus din rudele şi clienţii săi. Stă în strânsă legătură de prietenie cu Episcopul dela Huşi şi cu încă alte câteva feţe bisericeşti.

La Constantinopol se află trecut pe lista candidaţilor pentru domnia Moldovei.

7. Vistiernicul *Nicolae Roset-Roznovan*, fire aristocratică, fără nici un talent administrativ indolent, are multe bogăţii în imobile, este pretutindenea condus de soţia sa foarte ambiţioasă şi de secretarul său particular.

Până acum n'a avut nici o slujbă politică, căci năzueşte numai spre domnie.

Cu Mitropolitul, stă în strânse legături de prietenie şi este un filo-rus înfocat. La Constantinopol n'are nici un agent.

8. Logofătul *Ştefan Catargi*, în prezent ministru la interne. Aparţine mai mult partidului naţional, de cât celui rusesc şi a avut cele mai înalte demnităţi în ţară. Totuşi este dotat cu prea puţin spirit de administraţie şi nu-i prea bogat. Are pretenţie să-şi mulţumească rudele pe seama Statului. Stă în strânsă legătură de prietenie cu o rudă, soţia logofătului Bălănescu, care îl conduce şi îl sileşte să comită nenumerate abuzuri.

În ţară are foarte puţini partizani, la Constantinopol, n'are nici un agent şi nu se poate bizui decât pe un ajutor din partea fostului prinţ Mihai Sturza.

8. Vornicul *C. Negri*, actualul ministru al lucrărilor publice. A trăit mulţi ani în Italia, şi-i foarte bogat, e capricios însă, şi fără energie. Aparţine ideilor social-democratice. În 1849 a fost exilat, în ţară, n'are nici un partid. La Poartă a fost făcut cunoscut de ruda sa Vogoride şi de prietenul său Ghica, dela Samos.

Misiunea cu care a fost însărcinat de prinţul Ghica la Viena şi Constantinopol precum şi prietenia ce a legat-o cu Sadik Paşa, a făcut să se nască în el pofa după Domnie şi-şi bazează reuşita pe prietenia ce o are la Turci.

II. După Regulamentul organic, mai au dreptul să candideze la Domnie și persoanele notate mai jos: toate însă, fără nici un serviciu real adus țării, fără partizanii și în același timp fără pretenții până în prezent.

1. Logofătul Const. Sturza.	24. Vornicul Nicu Rozet.
2. Logofătul Costel Sturza.	25. Vornicul Manolachi Chrisoverghi.
3. Logofătul Gheorghieș Sturza.	26. Logof. Grigore Crupenschi.
4. Vornicul Gheorghieș Sturza.	27. Logofătul Iancu Cantacuzino.
5. Vornicul Vasilică Sturza.	28. Vornicul Alecu Cantacuzino.
6. Vornicul Alecu Ghica.	29. Vornicul Scarlat Crupenschi.
7. Vornicul Theodorică Ghica.	30. Vorn. Lascarachi Rozet.
8. Logofătul Vasilică Ghica.	31. Vornicul Alecu Sturza dela Bârlad.
9. Logofătul Nicolae Kanta.	32. Vornicul Grigore Done.
10. Logofătul Dumitru Pașcanu.	33. Vornicul Grigore Carp.
11. Logofătul Theodor Balș.	34. Vornicul Iorgu Vârnav.
12. Logofătul Costin Catargi.	35. Vornicul Alecu Catargiu.
13. Logofătul Petrache Rozet.	36. Vornicul Grigore Sturza.
14. Logofătul Alecu Mavrocordat.	37. Vornicul Iencușor Canta.
15. Vornicul Nicu Mavrocordat.	38. Vornicul Dumitrachi Mavrocordat.
16. Vornicul Iordachi Beldiman.	39. Bizadea Costachi Ghica.
17. Logof. Năstăsache Boșota.	40. Vornicul Alecu Kuza.
18. Logof. Iordachi Costachi.	41. Vornicul D-tru Ralet.
19. Logofătul Răducan Rozet.	42. Vornicul Iancu Pașescu.
20. Logofătul Scarlat Rozet.	43. Vornicul Nicolai Milo.
21. Bizadea Costachi Sturza.	
22. Logofătul Alecu Balș.	
23. Vornicul Lascarachi Bogdan.	

III. Persoane fără drept la alegere după regulamentul organic și totuși în caz de alegere cu unele șanse de reușită.

1. Prințul *Nicolae Șuțu*, bogat, energic și cu experiență în administrație, cunoaște țara în amănunțimi, onest, are tact diplomatic, progresit de mijloc, este indeferent pentru rubedenii și a administrat onest, cea mai însemnată slujbă.

Este însă, fanariot, e partizan al Rușilor, iar la Turci nu are nici o trecere, mai ales din pricină că fratele său poetul Șuțu a aprins răscoala din 1813 în Tesalia.

Totuși la Constantinopol are susținători pe Vogoride, ruda sa, Calimach, Arghiropol, Fotiade, Musuris și pe exilatul Aristarch. În țară are de partea sa pe toți intelectualii.

2. Spătarul *Mihai Cantacuzino-Paşcanu*, după Regulamentul organic, n'are dreptul la titlul de Vornic. Are o avere destul de mică și nici o îndămânare în administrație.

Până în prezent n'a avut nici-o funcție administrativă. Aparține partidului turcesc, iar în țară are foarte puțini partizani în streinătate n'are agenți.

3. Vornicul *Petrachi Mavrogheni*, actualul ministru de finanțe. Fanariot, crescut în Rusia și fost supus al acesteia. E căsătorit cu o greacă supusă rusă, nu posedă altă avere decât cea a soției sale. În Rusia are foarte multe rude. După ce a venit în Moldova și se înrudi cu prințul Ghica, fu însărcinat de acesta cu diferite slujbe înalte.

În timpul ocupației rusești din 1853, conduse trei ministere deodată. Are multe simpatii în Rusia și printre clerul grecesc.

Culoarea politică nu ș'a dat-o pe față până în prezent. Pe lista eventualilor candidați la domnie a fost trecut numai de Domnitorul Ghica.

I N C H E E R E.

De oarece dela început candidaților, la demnitatea de Domn, nu li s'a cerut nimic altceva decât favoarea ce știau să și-o dobândească la Petersburg și Constantinopol, din această cauză aceștia până acum nu se căsnesc decât pentru împlinirea acesteia, lipsindu-le în majoritate orice iscusință în conducerea țării.

Din această cauză nu există nici un singur candidat, care să se bucure de simpatia generală și deaceia cu ocazia alegerilor pentru Domnie, partidele se dușmănesc între ele, ajungând până la scandal, și rămânând fiecare cu partizanul lor, nici un candidat, nefiind în stare să câștige oameni din partidele adverse.

Dacă însăfârșit se va întâmpla să se facă alegerea Domnului, este de dorit ca să fie mărginită la candidați ce au drept după Regulamentul organic, iar în caz de neînțelegere, să se mențină guvernul provizoriu, până când diferitele partide se vor hotări în comun pentru un candidat.

Iași 17 Ianuarie 1856.

ss. *Stoșera*,

K. K. Bevoll. u. Landes Commissär

* * *

Prea stimate nobile Domn!

La Brăila s'au întâmplat evenimente ce-au produs mare îngrijorare, din fericire însă, au fost repede potolite.

Poliția din Brăila, la 23 Iulie a. c., a aflat că acolo s'au format bande de Bulgari, cu intenția să treacă pe malul drept al Dunărei; s'a descoperit o bandă de 40 de persoane înarmate, strânse într'un han, cari n'au putut aduce la îndeplinire însă, angajamentul luat.

La 24 Iulie, s'a mai descoperit apoi un manifest scris în care se spune că:

S'au înțeles ca la 1500 de Sârbi și Bulgari în Buzău, Focșani, Galați și Brăila pentru ca să treacă pe malul drept al Dunărei;

Că autoritățile românești nu le vor putea face nici un neajuns, de oarece nu sunt români și apoi sunt hotărâți să treacă chiar cu forța.

Autoritățile brăilene, înspăimântate de acest fapt, mai ales că aveau la dispozițiune armată puțină, fiindcă mare parte fusese trimisă, din pricina mișcărilor din Dobrogea, ca să întărească cordonul de frontieră, au cerut imediat relațiuni și ajutor dela București.

Guvernul de aici căută imediat să le satisfacă cererea, trimițând de urgență pe colonelul Odobescu, șeful Statului major, care din pricina relei stări a poștei însă, până să sosească acolo, lucrurile luară o nouă întorsătură.

Insurgenții arborară steagul răscoalei, numărul le crescû cu mai multe sute, ocupând un mare număr de case în oraș, și un ofițer sârb, anume Tatici, care fusese expulzat din Serbia, fiindcă luase parte la turburările de acolo, luă conducerea.

Autoritățile brăilene, înțelegând marele pericol, ce se putea ivi din această mișcare pentru Guvern și oraș, mai ales că numărul insurgenților, putea să se mărească dintr'un moment într'altul prin cei sosiți din orașele amintite și mai ales dela Galați, luară repede măsuri, chemând miliție din pichetele din prejurimi și se întăriră, încât insurgenții încercând la 25 Iulie a. c., să iasă din casele orașului și să meargă în port, ca să se imbarce pentru trecere, li s'a închis cu miliție reînțoarcerea în oraș.

Bulgarii atunci deschiseră focul asupra miliției care răspunse

la fel izbucnind o luptă în toată regula, în care fură omoriți un mare număr de Bulgari și vre-o 20 răniți. O altă parte dintre Bulgari se ineară în Dunăre, iar vre-o 20 fură prinși, restul retrăgându-se într'o magazie.

Aceștia din urmă la 26 Iulie se predară autorităților române împreună cu conducătorul Tatici, și astfel fu restabilită ordinea la Brăila, după cum raportează guvernul.

Din miliția română au fost omorâți și răniți vre-o câțiva ofițeri și soldați.

Mă grăbesc să aduc aceasta la cunoștința Excelenței Voastre, pentru ca svonurilor exagerate ce se vor răspândi, cu siguranță ca urmare a acestei întâmplări, să nu le lipsească repede știință.

București 27 Iulie 1841.

*Al Excelenței Voastre . . .
(ss) Simon*

Excelenței sale consilier secret și președintele țării Galiții . . .
von Krieg.

INDICE

A.

adunarea națională 17. secretar al 17.
agenți comerciali. 8.
Alexandri. 8.
Alistraki logofăt. 34. 56.
Algeria 28. 51.
Albecht, principe. 5.
Anglia. 3.
anglo-turc, partid. 17. 22. 24. 26.
28. 49. 50.
Arghiropol. 32. 37. 58. 59.
Ardeal. 5.
Aristarch. 37. 58. 59.
armatele rusești. 4. turcești. 4. au-
striace 29.
Asaki, frații. 33. 55
Austria. 3. 4. 8. 9. 10. 13. 50. 51. 54.
Austriacii. 7. 12. 47. 48. 51. 55.

B.

Balta-Liman, convenția, 7. 14. 20. 22.
41. 46. 47.
Baș Tudoriță, vornic. 11. 35. 56.
Baș Teodor, logofăt. 36. 58.
Baș Alecu, logofăt. 37. 58.
Bălănescu, logofăt. 11. 36. 57.
Băleanu Eman. mare comis. 37. 50. 58.
Băleanu Niculae, mare postelnic. 7.
logofăt. 9. 26. 51.
Basaraba-Brâncoveanu. 28. 52.
Bașotă Năstăsache, logofăt. 37. 58.
Beldiman Iordachi, vornic. 37. 58.
Belgia. 8.
beilicului podul 5.
Berlin 4. 33. 54. 55.
Bibescu Gheorghe domn. 5. 9. 10.
17. 18. 20. 22. 28. 43. 44. 45. 46. 47.
51. 52. 53. familia. 28. 29. frații. 31.
Bibescu Ion, logofăt. 9. 26. 27. 51.
Bibescu Nicolae. 9. 28. 52.

Bibescu Grigori 9. 28. 52.
Bistrița. 5.
Bogdan Lascarachi, vornic 37. 58.
Bourbery. general adjut. 22. 47.
Bourgeuney, dipl. 34. 56.
Brăila. 4. 6. 13. 39. 41. 59. 60. Ibraila
complotul de la 16. 39. 40.
Brașov. 6. 19. 45.
Brâncoveanu familia 17. 29. 44.
București. 5. 6. 7. 16. 18. 19. 27. 39.
40. 43. 45. 50. 54. 59. 60.
Bucovina. 8.
Bulgari 13. 39. 40. 59. 60. 61.
Burada logofăt. 33. 55.
Burghelea, postelnic. 33. 55.
Burlo, brigada. 6.
Buzău, oraș. 19. 39. 45. 59. 60.

C.

cabinet austriac. 6. rusesc. 4.
Căineni, de Argeși, de Vâlcea sate 6.
Calimachi, prințul, 35. 37. 56. 57. 59.
Cantacuzino Iancu, logofăt. 37. 57.
Cantacuzino Constantin, mare vornic
5. 6. 18. 23. 44. 47. fost Cai-
macan. 9. 21. 26. 50. președintele
statului administrativ. 5. 6. 22.
Cantacuzino Ion 29. 52.
Cantacuzino-Pașcanu Lascăr. vornic.
11. 33. 34. 35. 36. 54. 56.
Cantacuzino-Pașcanu Mihai, spătar.
11. 37. 59.
Cantacuzino Alecu, vornic. 37. 58.
Cancelar, al austriei. 4 al rusiei. 3. 6.
candidații. 12. 14. 15. 20. 22. 26. 28.
30. 38. legali. 9. 10. 14. 41. 42.
49. de fapt. 10. 14. 15. 21. 25.
41. 47 eventuali. 10. 15. 50. lista
de 14. cu șansă 32.
Carpații, 5.
Caracal. 19. 45.
Catargi Costin, logofăt. 36. 58.

Catargi Alecu, vornic, 37. 58.
 Catargi Ștefan, mare logofăt, 7. ministru, 11. 33. 36. 54. 57.
 Câmpina, 6.
 Câmpineanu, logofăt, 7. 9. 26. 50.
 Ceikowski, alias, 5.
 Chrisoverghi, [Hrisoverghi] Manc-lachi, vornic, 37. 57.
 Golghun, consul, 16. 24. 43. 49.
 Comandamentul, 7. 8. austriac, 6. 8. de ocupație 8. turcesc, 5.
 Comisia europeană dunăreană 13.
 Constantinidis 34. 56.
 Constantinopol 11. 12. 15. 17. 24. 32. 33. 34. 35. 37. 42. 43. 48. 53. 54. 55. 56. 57. 59.
 Cornea postelnic, 33. 54.
 Cornescu Constantin mare vornic, 9. 26. 49.
 Coronini, graf, 5. 6.
 Cotroceni mănăstirea, 5.
 Craiova 6. 17. 19. 26. 43. 45. 50.
 Crețulescu Mitică, 5.
 curtea vieneză 4

D.

Daco-roman partid, 24. 49.
 Derviș, pașa, 6.
 Dobrogea 13. 60.
 Domnitori, 7. 14. 15. 25. 32. 38.
 Done Grigore, vornic, 37. 57.
 Dresda, 16. 41.
 Duhamel consul, 11. 19. 35. 45. 57.
 Dunăre, 4. 7. 8. 13. 36. 45. 59. 60. 61. malurile, 19. 39.

E.

Eliade, 4. 8. 49. 53. vezi Rădulescu.
 Episcop, al Argeșului 5. al Hușilor 11. 35. 54. 57.
 Eupatoria, 36. 53.
 Europa 3. 19. 42. 45. orașele din 16.

F.

Filipescu Iancu, mare postelnic, 5.
 Filipescu Vulpe Ion, ban, 9. 25. 26. 50.
 Filipescu Vulpe Ion, junior, 26. 51.
 Filipescu Iordache, grecul, mare ban, 17. 44.
 Florescu Ion, colonel, 9. 29. 52.
 Focșani, 6. 39. 59. 60.
 Fotiade [Photrades] 34. 37. 56. 58.
 Franța, 3. 28. 29. 23. 52. 54.
 franco-engleză, partida, 3. turcă, 3.
 Fuad Effendi, 22. 48. 57.

G.

Galați, 4. 39. 40. 59. 60.
 Galița, 13. 39. 40. 60.
 Gârla, sat, 4.
 Germania 26. 27. 34. 51. 56.
 Ghica Alexandru, domn, 7. 9. 43. 15. 16. 17. 20. 21. 41. 43. 44. 46. 47. familia, 9. 16. 27. 50.
 Ghica Constantin, beizadea, 9. 23. 48.
 Ghica Alexandru, mare vornic, 9. 48. 57. moartea lui 24. 49.
 Ghica Constantin, mare ban, 9. 25.
 Ghica, Dumitru, beizadea, 27. 51.
 Ghica Ion, logofăt de Samos, 9. 17. 36. 43. 49. 57. Caimacam 24. 25.
 Ghica Scarlat, beizadea, 5. 9. 27. 51.
 Ghica Grigore Alexandru, domn, 11. 15. 23. 27. 28. 34. 35. 36. 38. 41. 48. 51. 55. 58.
 Ghica Vasilică logofăt, 37. 58.
 Ghica Teodoriță, logofăt, 36. 58.
 Ghica Costachi, beizadea, 37. 58.
 Goleșcu 4. Niculae, 5. frații 4.
 Golești, sat, 6.
 Gorceacoff, general, 5. 35. 57.
 guvernul, austriac, 5. 6. turcesc 7.

H.

Harting, general, 34. 56.
 Herescu, spătar, 25. 49.
 Hunkiar Isskelessi, tratatul de la 16. 42.

I.

Iași, 6. 8. 38. 58.
 Iarahim, pașa, 25. 50.
 Iliad 24. vezi Rădulescu și Eliad.
 Impăratul, Austriei, 3. 4. 7. habsburg, 12.
 Isaccia, 4.
 Islaz, 19. 45.
 Italia, 36. 56.

J.

Jellacici, brigada, 6.

K.

Kanta Iencușor, vornic, 37. 58.
 Kanta Niculae, logofăt, 36. 58.
 Karlsbad, 24. 49.
 Karp Grigore, vornic, 37. 58.
 Kisseleff, administrația lui, 10. 17. 41. 43.
 Kogălniceanu, 8.
 Kolhis, 30. 53.

Kostaki Iordachi, logofăt. 37. 58.
 Kotzebue, 4. consul general. 35. 57.
 Krieg președintele poliției. 13.
 40. 61.
 Krupenski Grigore logofăt. 37. 58.
 Krupenski Scarlat. vornic. 37. 58.
 Kuza Alecu. vornic. 37. 58.

L.

Lipan. postelnic. 33. 55.
 Liprandi, general. 4.
 Lüder, general. 4.

M.

Macchio, divizie. 6.
 Măcin, sat. 4.
 Magheru. 4.
 Manu Iancu. 9. 26. 47.
 Mărgineanu, familia. 21. 47.
 Mavrocordat Dumitrache, vornic.
 37. 58.
 Mavrocordat Nicolae, vornic. 37. 58.
 Mavrocordat Alecu, logofăt. 36. 58.
 Mavrogheni, vornic, 7. Petrachi.
 11. 37. 59.
 Mavros, director. 6. 25. 49.
 Mitropolitul, țarei. 5. 6. 33. 36.
 55. 56.
 Miclis, pașa. 11. 33. 55.
 Michalachi. 33. 55. miliția, țarei,
 15. 28.
 Milo Nicolae, vornic. 37. 58.
 Minciachi, consul general. 17. 43.
 Moldova. 6. 8. 10. 32. 33. 34. 35.
 55. 58.
 Muntenia. 12. 14. 15. 17. 19. 21. 23.
 33. 47. 55.
 Musuris. 35. 37. 56. 58. 59.

N.

Negri Costaki, vornic. 11. 36. 57.

O.

ocupația austriacă. 6. 14. 22. 23. 32.
 rusească 21. 22. 32. 47. ruso-turcă
 22. 47.
 Odobescu, colonel. 13. 39. 60.
 Oituz. 6.
 Oltenia. 4. 20. 45. 46.
 Omer pașa. 23. 47. generalism. 25.
 50. 53.
 Oteteleşanu Ion, logofăt. 7. 9. 26. 50.

P.

Paris. 16. 19. 30. 33. 34. 41. 45. 54. 55. 56.
 Pașcanu Dumitru, logofăt. 36. 58.
 Pășescu Iancu, vornic. 37. 58.
 Peninsula, balcanică. 3.
 Petersburg. 3. 12. 15. 16. 38. 41. 59.
 Photiades vezi Foșiade.
 Pitești. 6.
 Plagiano Alexandru, logofăt. 7.
 Poarta. 7. 14. 16. 19. 25. 35. 36. 41.
 45. 52. 55.
 Podul de pământ, barieră. 6.
 Poujade, consul general. 23. 48.
 Predeal. 6.
 Principate. 7. 8. 10. 24. dunărene. 4.
 române. 3. 9. 10. 12. 13. 14.
 Prusia. 3. 33. 54.
 puterile garante. 12. 15. 21.

R.

Rădulescu Eliade Ion. 9. 10. 30. 53.
 bei turc. 30. 53.
 Ralet Dumitru, vornic. 7. 37. 58.
 Râmnicul-Vâlcea. 6.
 războiul ruso-turc. 3. Crimei. 3.
 Regulamentul organic. 14. 15. 17. 36.
 38. 41. 43. 56. 58.
 Reșid, pașa. 34. 35. 56.
 Roman. 6.
 Rosetti-Roznovan, casele. 6. Nicolae,
 vistiernic. 11. 35. 57.
 Rozet Petrache. 36. 58.
 Rozet Răducan, logofăt. 37. 58.
 Rozet Nicu, vornic. 37. 58.
 Rozet, Lascarachi, vornic. 37. 57.

S.

Sadic, pașa. 5. 36. 55. 57.
 Sami, pașa. 4.
 Samos, insula. 24.
 Sardinia. 3.
 Sardinard, biserica. 21. 47.
 Serbia. 39. 59.
 Silistra. 4.
 Simon. 39. 40. 61.
 Sinaia. 6.
 Slătineanu, logofăt. 9. 26. 50.
 Suceava. 6.
 Sultanul. 19. 45.
 Sultana-Validé. 5.
 Stokera, comisar. 8. 10. 12. 32. 38.
 53. 59.
 Stratford Redcliffe, lord. 24. 49.
 Sturza Alecu, de la Bârlad. vornic.
 37. 58.
 Sturza Costachi, beizadea. 37. 58.

Sturza Grigore, vornic 11. 36. 37. 58.
 Sturza Vasilică, vornic. 11. 36. 58.
 Sturza Grigoraș, logofăt. 11. 36. 37.
 Sturza Costăchel, logofăt 11. 36. 58.
 Sturza Dumitru, beizadea 10. 33. 55.
 Sturza Grigore, beizadea 10. 11. 32.
 33. 55.
 Sturza Mihai, domn 10. 11. 32. 33. 35.
 36. 53. 54. 56.
 Sturza Constantin, mare logofăt. 6.
 11. 36. 57.
 Suceava 6.

Ș.

Știrbei Dumitru, Barbu, mare logofăt
 18. 20. 35. 45. 46. domn. 7. 9.
 10. 22. 52. 53. și Bibescu Dimi-
 triu Barbu. 20. 46.
 Știrbei Gheorghe, beizadea 9. 28. 51.
 Șumla, 4.
 Șuțu Constantin, beizadea. 9. 24. 49.
 Șuțu Costică [Șuțache] 16. 43.
 Șuțu poetul. 37. 57.

T.

Târgoviște, oraș. 30. 52. bariera 6.
 Tatici. 13. 39. 59. 60. 61.
 Tecuci 6.

Tell, 4. 24.
 Tessalia. 37. 57.
 tricolorul românesc 4.
 trupele, austriace. 4. 5. 6. 7. 13. tur-
 cești. 5. 6.
 turco-austriacă, ocupați . 6.
 Turcii. 13. 25. 49. 55. 58.
 Țarul Rusiei. 3.
 Țara românească. 6. 8. 11. 11.

U.

Unguri refugiați politici 5.
 Ușakoff, general. 4.

V.

Varșovia. 3.
 Vaslui 6.
 Vernaf Iorgu, vornic. 37. 58.
 Vidin. 4.
 Viena. 3. 7. 14. 16. 19. 32. 33. 34. 36.
 41. 45. 55. 57.
 Vogoride, prințul. 11. 32. 34. 35. 37.
 54. 56. 58. 59.

W.

Wimpffen graf. von. Alfons. 3. 4.
 8. 9. 10. 19. 14. 41. 54.

CUPRINSUL

	<u>Pag.</u>
Documente inedite din preajma Unirei Principatelor, introducere . . .	3—13
Memoriul Grafului Alfons von Wimpffen, în original	14—32
„ lui Stokera, în original	32—38
Raportul lui Simon către Președintele țării Galiției, în original . . .	39—40
Traducerea Memoriului lui Wimpffen	41—54
„ „ „ Stokera	54—59
„ Raportului lui Simon	60—61
Indicele alfabetic	63—67

13 lei

45